БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 244 (19.915). • 1987 йил 23 октябрь, жума • Баҳоси 3 тийин.

◆ Ўтган куни республикамиз далаларидан 116860 тонна «оқ олтин» териб олинди. Мавсум бошидан бери тайёрланган пахта 3140916 тоннадан ошди.

◆ Бир кунда «зангори кема»лар бункеридан 66078 тонна, мавсум бошидан бери 1394426 тонна дурдона тўкилди.

АЗИЗ ПАХТАКОРЛАР, ҲИММАТЛИ ҲАШАРЧИЛАР!

ҲОСИЛ ТАҚДИРИ ҲАЛ БЎЛАЁТГАН ШУ КУНЛАРДА ИНТИЗОМ ВА УЮШҚОҚЛИКНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 22 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар	Бир кунда	Мавсум бошидан	Шу жумладан машинада терилгани: Бир кунда	Шу жумладан машинада терилгани: Мавсум бошидан
Хоразм	1,01	72,05	0,68	32,28
Бухоро	1,71	68,16	1,39	55,68
Сурхондарё	2,11	66,35	2,66	74,31
Тошкент	2,47	63,36	2,48	56,12
ҚҚАССР	1,21	59,17	1,18	51,80
Фарғона	2,15	55,97	1,27	26,00
Сирдарё	3,23	55,13	3,65	59,88
Жиззах	3,35	54,58	3,31	48,02
Наманган	2,54	47,13	2,74	31,41
Қашқадарё	1,54	46,60	1,67	42,04
Андижон	2,11	43,06	1,53	15,22
Навоий	1,38	41,49	1,63	32,60
Самарқанд	1,63	39,39	1,95	33,41
Республика бўйича:	2,04	54,91	2,07	43,58
Шу жумладан ингичка толали пахта:				
Навоий	3,67	95,72	2,72	36,62
Сурхондарё	2,44	80,85	3,67	105,39
Наманган	1,94	52,88	—	—
Қашқадарё	2,48	49,36	4,12	61,89
Бухоро	0,90	24,28	0,62	7,99
Республика бўйича:	2,39	68,74	3,63	86,53

ҲУРМАТ ШОҲСУПАСИ

◆ **21 октябрь куни энг юқори кўрсаткичга эришганлар:**

◆ **Ғалаба районидаги Киров номли колхоз.** Бу ерда бир кунда йиллик планнинг 5,1 проценти миқдорида «оқ олтин» тайёрланди.

◆ **Шеробод районидаги Усмон Юсупов номли совхознинг Муҳаммади Тангриев бошлиқ бригадаси** аъзолари қабул пунктларига планнинг 17,69 процентига тенг хом ашё топширдилар.

◆ **Ленин йўли районидаги Қосим Раҳимов номли совхоз механизатори Қўчқор Мусурмонов** ўз агрегати бункеридан 10 тонна ингичка толали пахта тўкди.

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ ИЛҒОРЛАРИГА ТЕНГЛАШИНГ!

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

ҲОСИЛНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШНИНГ ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ДАВРИ

Республика деҳқонлари 3 миллион тонна пахтани териб олдилар. Лекин бу ғалабага унча қувонмаса ҳам бўлади. Чунки календарда — октябрнинг сўнгги ўн кунлиги. Ўтган йили шу вақтда давлатга 700 минг тонна кўп пахта сотилган эди.

Бу йил деҳқонлар нақадар оғир шароитда ишлаганликлари ҳаммага маълум, лекин ҳамма иш об-ҳавонинг ноқулай келиши билан боғлиқ эмас. Ҳозирги пайтда далада энг муҳим нарса — уюшқоқлик ва интизомдир. Афсуски, кўпгина хўжаликларда, районлар ва областларда уюшқоқлик ва интизом етишмаяпти, акс ҳолда Фарғона водийсидаги Ўзбекистон пахтасининг деярли учдан бир қисмини биргаликда етказиб берадиган уч областда мавжуд машиналардан ёмон фойдаланилаётганини қандай изоҳлаш мумкин? Техника ёмон ремонт қилинганлиги, далалар машина теримига сифатсиз тайёрланганлиги ва ниҳоят терим-транспорт отрядлари иши ёмон ташкил этилганлиги сабабли юзлаб «зангори кема»лар бекор турибди.

Республикамизда ёғиб ўтган ёмғир қийин вазиятни янада мураккаблаштирди. Ҳозир мавжуд барча пахта териш агрегатларини ишга солишгина эмас, шу билан бирга улардан самарали фойдаланиш ҳам муҳимдир. Айрим механизаторлар ҳар куни бункердан 10—12 тонна пахта тўкаётган пайтда республикамизда ҳар бир машинанинг ўртача иш унуми 3 тоннадан сал кўпроқ бўлаётганлигининг сабаби нимада?

Бу аҳвол кўпгина колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислар ва механизаторлар ўз ишларини қайта қурмаганликларидан, эскича ўйлаб эскича ишлаётганликларидан, қўл меҳнатига ҳамон зўр бераётганликларидан дарак беради. Мавжуд резервларнинг ҳаммасини тўла ишга соладиган пайт аллақачон келган. Машиналар иш унумини кам деганда икки баравар кўпайтириш лозим. Бу эса пахта териш суръатини учдан бир баравар ошириб, ҳар куни топшириладиган пахтани икки юз минг тоннага етказишга имкон берган бўлур эди. Наҳотки бу вазифани уддалаб бўлмаса?

Теримчилар меҳнатини ташкил этишга янгича муносабатда бўлиш лозим, уларнинг орасида шаҳарликлар, студентлар кўп, уларнинг ишлари ва дам олишлари учун нормал шароит яратиш керак. Ҳолбуки, республиканинг ҳамма областларидан теримчиларга қулай шароит яратилмаганлиги, савдо, медицина ва маданият муассасалари ишининг яхши эмаслиги ҳақида сигналлар келмоқда. Ҳозир ҳаммамиз биргалашиб етиштирган ҳосилни йиғиштириб ва сақлаб қолишимиз мумкинлигини тушуниб олиш зарур.

Ҳосилнинг анчагина қисмини кўрак териш машиналари билан йиғиштириб олишга тўғри келиши ҳозироқ равшан бўлиб қолди. Шунга қарамай, Қашқадарё областида кўрак териш машиналарининг 75 проценти тахт қилинган, Қорақалпоғистонда, Сирдарё ва Хоразм областларида ҳам аҳвол унчалик яхши эмас.

Маккажўхори, шоли, картошка, сабзавот ва мевани йиғиштириб олиш ишлари яхши ташкил этилмаган. Республика давлат статистика комитетининг маълумотларига қараганда Навоий, Андижон, Бухоро областларида маккажўхори ўрими кечикиб кетмоқда. Республикада ҳар гектар ердан ўртача 35,8 центнер маккажўхори дони олинмоқда. Бу жуда кам. Жиззах областида ҳосилдорлик 30 центнерга ҳам етмайди. Қорақалпоғистон АССРда эса бундан икки баравар кам. Бир қанча хўжаликларнинг раҳбарлари ёзда интенсив технологияни жорий этиш тўғрисида кўп гапирган эдилар, ўша гапларнинг натижаси қаёқда қолди?

Шоли ҳосилини йиғиштириб олишнинг энг яхши муддатлари ўтиб бормоқда. Бу йил мўл ҳосил етиштирилди — Тошкент ва бошқа баъзи областлардаги кўп хўжаликларда гектаридан 60 центнердан ортиқ шоли дони олинмоқда. Аммо халқимизнинг: «Даладаги ҳосилни эмас, балки омбордагисини ҳисобла» деган яхши гапи бор. Ҳолбуки Қорақалпоғистонда тўртдан бир қисм майдондаги, Тошкент областида шолипояларнинг ярмидаги ҳосил ўриб олинмаган. Наманган областида эса шоли ўрими ҳали бошланганн йўқ.

Картошка, мева ва сабзавот ҳосилини йиғиштириб олиш суръатлари паст. Қиш эшик қоқмоқда. Автоном республикада, Тошкент, Самарқанд, Бухоро областларида эса картошка харид қилиш планлари барбод этилмоқда. Биронта область мева ва узум тайёрлаш планини ҳозирча бажаргани йўқ.

Бу йил ниҳоят чорвадорлар унча катта бўлмасада, дастлабки муваффақиятлар билан хурсанд қилдилар. Чорва моллар маҳсулдорлиги ошди. Ферма маҳсулотлари тайёрлаш кўпайди. Аммо бу муҳим тармоқни янада тез юксалтириш лозим.

Юксалишга тўсқинлик қилаётган асосий сабаблардан бири — ем-хашак базасининг заифлигидир. Озуқа бирлиги ҳисобида ем-хашак тайёрлаш плани ҳанузгача бажарилгани йўқ. Ҳар бир шартли мол ҳисобига 14 центнердан сал кўпроқ ёки планлаштирилганидан 1 центнер озуқа бирлиги миқдорида кам ем-хашак тайёрланди. Андижон области ва Қорақалпоғистонда сифатли ем-хашак бундан ҳам кам тайёрланган.

Ҳозир об-ҳаво беданинг бешинчи ўримини тезлик билан ўтказишга имкон бермоқда. Аммо кўпгина областларда бу экинни унутиб қўйганга ўхшайдилар. Масалан, Тошкент областида беданинг сўнгги ўримида 10 центнер атрофида пичан олинмоқда. Пойтахт областида аҳвол шундай бўлгандан кейин бошқа областларда қандай бўларди?

Агросаноат комплексидаги ишларнинг аҳволи Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир кишига бевосита тааллуқлидир. Чунки бу ерда ҳаётий муҳим муаммолар, аввало озиқ-овқат муаммоси ҳал қилинмоқда. Мазкур муаммонинг ҳал этилиши кўп жиҳатдан бу йилги ҳосил тақдирига боғлиқ. Ана шу ҳосил учун курашнинг ҳал қилувчи палласи бошланди. Ҳосилнинг нобуд бўлишига мутлақо йўл қўйиб бўлмайди.

Ю. БОНДАРЕНКО,
(ЎзТАГ мухбири).

ВЕНЕСУЭЛАДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Венесуэла Коммунистик партияси активларидан бир группаси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

22 октябрь куни меҳмонлар «Ташсельмаш» заводига бориб, корхона цехларини кўздан кечирдилар, ишчилар билан суҳбатлашдилар.

Венесуэла Компартиясининг активлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

МАРРА—10 ТОННА

Юбилей йилида бригадамизда ҳар йилдагидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Ана шу ҳосилнинг бирор мисқолини нест-нобуд қилмасдан йиғиб-териб олишда бригадамиздаги ишга яроқли ҳамма кишилар белларига этак боғлаб далага чиқишди. Натижада бригадамизда ҳар куни тайёрланаётган пахта салмоғи кун сайин ортиб бормоқда.

Теримчилар ўртасида ўзаро меҳнат беллашуви яхши йўлга қўйилганлиги қувончли самаралар бермоқда. Илғорларнинг ҳар бири кунига 160-170 килограммдан пахта териб хирмонга муносиб ҳисса қўшаётир.

Мен кўп йиллардан бери пахтачиликда ишлаяпман. Ҳар йили кузда кўпмингкилограммчилар сафига қўшилиб, кўзлаган маррамга эришиб келяпман. Баъзилар кўп пахта териш сирларини сўрашади. Бунинг сири йўқ. Фақат сидқидилдан ишлаш, вақтни қадрлаш керак. Мен ҳозиргача кунига 200 килограммдан кам пахта терган эмасман. Айни кунларда ҳам 210-215 килограммдан «оқ олтин» теряпман. Шу кунгача уйган хирмоним 8,5 тоннадан ошди.

Мақсадим Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги кунигача бу кўрсаткични 10 тоннага етказишдир.

Айтжон ЯНГИБОЕВА,
Элликқалъа районидаги Оржоникидзе номли совхоз теримчиси, Қорақалпоғистон АССР Олий Совети депутати.

ҲИССА

Сирдарё область Боёвут районидаги «Ғалаба» совхозида механизаторлар билан бир қаторда чевар теримчилар ҳам жонбозлик кўрсатиб меҳнат қилиб, «оқ олтин»ни барвақт йиғиб-териб олиш учун жонбозлик кўрсатмоқдалар. Теримчилар ўртасида авж олган ўзаро мусобақада комсомол аъзоси Раъно Ғаниева алоҳида ўрнак кўрсатяпти. У ҳар куни хирмонга 110-120 килограммдан дурдона тўкиб хўжаликнинг тезроқ маррага етиб олиши учун ҳисса қўшмоқда. Унинг мусобақадоши К. Имомқулова ҳам дугонасидан ортда қолмаслик учун ҳаракат қиляпти.

Суратда: (ўнгда) Р. Ғозиева ва унинг мусобақадош дугонаси К. Имомқулова.

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

АНДИЖОН ОБЛАСТИ: ХИРМОНГА БАРАКА

Ленин районидаги «Правда Востока» колхозининг Нурмамат Мамиров бошлиқ бригадаси пахтакорлари ҳозиргача 102 тонналик хирмон уйиб, планни бажардилар. Ҳар гектар ердан 32,3 центнердан пахта териб олинди. Илғор теримчилардан Шоҳида Каримова ва Дилором Мирзаевалар беш тоннадан «оқ олтин» теришга муваффақ бўлишди.

Ўтган куни «Октябрь 50 йиллиги» совхози далаларида 74 та «зангори кема» ишлатилди. Ҳар бир агрегат ёрдамида ўртача беш тоннадан пахта терилди. Ўрозбой Раҳмонов ва Муқимжон Салимов каби илғор механизаторлар бу кўрсаткични 10 тоннага етказишди.

НАМАНГАН ОБЛАСТИ: ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА

Чортоқ районидаги «Чортоқ» совхози меҳнат аҳли 518 тонна пахта тайёрлаб, йиллик планни адо этди. Ҳар гектар адир ердан 15,5 центнердан ҳосил олган миришкорлар бу кўрсаткични 18—20 тоннага етказишмоқчи.

Совхозда Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига қабул қилинган мева, узум, сабзавот тайёрлаш бўйича социалистик мажбуриятлар ҳам ошириб бажарилди.

БУХОРО ОБЛАСТИ: САРА УРУҒ

Қоракўл районидаги Ленин номли колхоз азаматлари уруғлик пахта тайёрлаш планини ўринлатдилар. Қабул пунктларига 2400 тонна «Бухоро-6» навли уруғлик пахта топширилди.

Ғиждувон районидаги Калинин номли, Ҳамид Олимжон, Бухоро районидаги «Янги турмуш», Свердлов районидаги Ленин номли, Ромитан районидаги Карл Маркс номли колхозларда ҳам уруғлик пахта тайёрлаш планлари адо этилди.

Ғиждувон районидаги Ленин номли колхознинг Муртозо Тошев бошлиқ бригадасидан зафар марраси эгаллангалиги ҳақида рапорт олинди. Бригадада 75 гектар ердан 281 тонна «оқ олтин» териб топширилди.

Хўжаликнинг Султон Келдиев, Ҳамид Нарзиев ва Деҳқон Бекмуродовлар бошлиқ бригадаларида ҳам план бажарилди. Ҳар гектар ердан 34-36 центнердан ҳосил кўтарган миришкорлар бу кўрсаткични 42-45 центнерга етказиш мажбуриятини олишди.

20 октябрда область пахтазорларида 115 минг киши ишлади. Ҳар бир теримчининг ўртача иш унуми 52,5 килограммни ташкил этди.

Далаларга олиб чиқилган 1568 та агрегатнинг ҳар бири билан ўртача 2 тоннадан «оқ олтин» терилди.

Матбуот маркази хабар қилади

ҚҚАССР: МАШИНАЛАР ШАРОФАТИ

Тўрткўл районидаги «Ленинизм» совхози механизаторлари йиллик планни бажардилар. Далаларда 49 та «зангори кема» юксак унум билан ишлатилмоқда. Улар ёрдамида мавсум бошидан бери 3314 тонналик хирмон уйилди. Байрамдурди Бобоев, Абди Авезмуротов ва Шамшат Искандаров каби илғор механизаторларнинг ҳар бири ўз агрегати бункеридан 100 тоннадан дурдона бўшатишди.

Ҳозир Тўрткўл райони далаларида 236 та машина ишламоқда. Хўжаликларда терим агрегатлари ёрдамида ҳозиргача 21 минг тонна хом ашё териб олинди.

Районда жами терим машиналари 327 тадир. Агар уларнинг ҳаммаси тўла ишга солинса, йиғим-терим суръатини анча кўтаришга эришиш мумкин.

ФАРҒОНА ОБЛАСТИ: МАЖБУРИЯТ ҲИСОБИГА

Олтиариқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг М. Тиллабоев бошлиқ бригадаси коллективи мажбурият ҳисобига пахта топшира бошлади. Бу ерда мавжуд ерларнинг ҳар гектаридан 32,8 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Кунига 6-7 тоннадан пахта тераётган Ҳ. Йўлчиев ва Ю. Марасулов каби пешқадам механизаторлар муваффақиятга муносиб улуш қўшдилар.

Ўзбекистон районидаги «Комсомол» совхозининг О. Ортиқов бошлиқ бригадаси зафар маррасини эгаллади. Бу ерда ҳар гектар ер ҳосилдорлиги 31,7 центнерни ташкил этди. Жами ҳосилнинг ярмидан кўпроғи терим машиналари бункеридан тўкилди.

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ: МАРРАДАН ЎЗГАНЛАР

Фориш районидаги «Известия» совхози пахтакорлари яландаги 630 тонна ўрнига 1010 тонна «оқ олтин» тайёрлаб, социалистик мажбуриятни адо этдилар. Машина терими плани 240,3 процент бажарилди. Ҳар гектар ердан 25 центнердан хирмон кўтарилди. Совхоз меҳнаткашлари ўз имкониятларини чамалаб, яна 115 тонна пахта тайёрлашга аҳд қилдилар.

«Д ж и з а к целинхлопок» трестига қарашли мева кўчатлари етиштиришга ихтисослашган хўжаликларда пахта тайёрлаш плани уддаланди. Хўжаликларнинг миришкорлари қабул пунктларига 430 тонна «оқ олтин» топширдилар.

НАВОИЙ ОБЛАСТИ: МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИ

Навбаҳор райони миришкорлари пахта тайёрлашда областда илғорлар сафида боришмоқда. Бу ерда бир кунда 842 тонна пахта тайёрлашга эришилди, кунлик ўсиш 2 процентга етди. «Москва» колхози аъзолари бир кунда планнинг 3,22 проценти миқдорида хом ашё тайёрладилар.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ: ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

Ильич районидаги Узоқов номли совхознинг Ўрозбой Мухиров бошлиқ бўлими пахтакорлари қабул пунктларига 712 тонна хом ашё топшириб йиллик план адо этилганлиги ҳақида рапорт бердилар. Жами ҳосилнинг 550 тоннаси «зангори кема»лар бункеридан тўкилди.

Меҳнатобод районидаги «Страна Советов» совхозининг Раҳмат Пиримқулов бошлиқ, Ховос районидаги 1-«Д» совхозининг Нишонбой Ёқубов бошлиқ бўлимларининг миришкорлари ҳам пахта тайёрлаш плани бажарилганлиги ҳақида рапортга имзо чекдилар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ: КОМСОМОЛ-ЁШЛАР ҒАЙРАТИ

Бўка районидаги Тимирязев номли колхознинг Баҳром Хўжамов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси 149 тонна пахта тайёрлаб, маррага етди. Ҳар гектар ердан 27 центнердан ҳосил йиғиштириб олинди. Ёш пахтакорлар Улуғ Октябрнинг 70 йиллиги шарафига ҳар гектар ердан яна 11 центнердан дурдона териб олишни кўзлашмоқда.

ПАХТАКОРЛАР ХИЗМАТИДА

Коммунистик районидаги Карл Маркс номли колхозда Тошкент театрларининг артистлари билан учрашув бўлиб ўтди. СССР халқ артисти Саодат Қобулова, республикада хизмат кўрсатган артист Дилором Умарованинг чиқишлари пахтакорларга айниқса, манзур бўлди.

• Матбуот маркази учун интервьюлар

СУРЪАТ ПАСАЙМАЙДИ

Бухоро области деҳқонлари терим мавсуми бошланганидан бери республика бўйича пахта ахборотининг муқим юқори сатрларида турибди. Бунга машина теримини кенг кўламда қўлланиш натижасида эришилмоқда. Бу нарса ҳар куни тайёрлаш пунктларига йиллик планнинг 2,6 — 2,8 проценти миқдорида пахта жўнатиб туришга имкон бермоқда.

ЎзТАГ мухбири А. Фозилов Бухоро область партия комитети қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати бўлимининг мудири А. Б. Болтаев билан ҳосил йиғим-терими вазифалари ва резервлари тўғрисида суҳбатлашди.

— **Азамат Болтаевич, ҳосил терими шаштини пасайтирмаслик, иложи бўлса суръатни ҳатто ошириш учун нима ишлар қилиняпти?**

— Бунинг учун бизда резервлар ва имкониятлар оз эмас. Лекин, таассуфки, улардан ҳамма ерда ҳам тўлиқ фойдаланиляпти, деб бўлмайди. Масалан, 2001 та пахта териш машинасидан ҳар куни далага ўртача ҳисобда 1700 тачаси чиқмоқда. Машинани, далаларни тузук тайёрламаслик, дефолиация ўтказиш муддатларининг бузилиши бунинг асосий сабаби бўлмоқда.

Олот, Қоракўл районларининг хўжаликларида тузилган терим транспорти отрядларининг иши кишини қувонтиради. Бу районлар машина терими топшириғининг ярмидан кўпини бажариб қўйди. Свердлов районининг механизаторлари ҳам уларга ета бошладилар.

Областда Пешку районидаги Куйбишев номли колхоздан А. Нуриллаев, Свердлов районидаги Свердлов номли колхоздан А. Жўраев механик-ҳайдовчилар социалистик мусобақасига бошчилик қилиб, машиналар бункеридан кунига 11—12 тоннадан пахта топширмоқдалар. Уларнинг издошлари оз эмас.

Шундай бўлса-да, машиналар юксак самара билан ишлаяпти, деб айтишимиз учун ҳали эрта. Бугунги кунда битта агрегатга ўртача ҳисобда ҳар куни 3,5 тоннадан терилган пахта тўғри келяпти. Бу жуда оз, албатта.

Бухоро ва Вобкент районларининг хўжаликларида машина теримини ташкил этишда ҳамон камчиликлар кўп.

— **Демак, асосий оғирлик яна теримчилар зиммасига тушаётган эканда?**

— Нечоғлик таассуфлар айтмайлик, ҳа, аҳвол шундай. Бизда бошқа йўл йўқ—ҳосилни қутқариб қолиш керак. Бугунги кунда пахта теримида 111 мингдан зиёд киши қатнашмоқда. Бу шундан икки ҳафта аввалгига нисбатан анча кўпдир. Улар орасида Бухоро, Газли, Когондан келган шаҳарликлар ва студентлар оз эмас. Улар пахтакорларга актив ёрдам бермоқдалар ва кўпчилиги жуда яхши ишламоқда. Масалан, Бухоро педагогика институтининг студентлари ҳар куни ўрта ҳисобда 140 — 160 килограммдан пахта термоқдалар. Кўпгина меҳнат коллективлари коммунистик шанбалик кунини пахта далаларида ўтказишди.

Аммо бу ерда ҳам камчиликлар бор. Чунончи, Когон, Вобкент районларининг баъзи хўжаликларида болалар боғчалари қониқарсиз ишлаётганлиги сабабли кўп болали оналарнинг бир қисми теримда қатнаша олмаяпти. Теримчилар учун ҳамма хўжаликларда ҳам зарур шароитлар яратиш тўғрисида қайғурилган, деб бўлмайди. Ҳозир биз мана шу масалаларни ҳал этиш учун шижоатли чоралар кўряпмиз.

— **Дарвоқе, қолоқлар орасида Когон ва Вобкент районлари ҳам борлигига сабаб нима?**

— Бу районларда аввало, чигит кечикиб экилди. Шунинг учун ҳам пахта одатдагидан қарийб бир ой кечикиб етилди. Лекин бунда теримга тузук тайёргарлик кўрилмаганлиги, терим-транспорт отрядлари ва теримчиларнинг ишлари аниқ ташкил этилмаганлиги асосий сабаблардандир. Мана шу районларни ҳам илгарилатиш чоралари кўрилди.

— **Бутун ҳосилни нест-нобуд қилмай, қисқа муддат ичида териб олиш учун, сизнинг-ча, нима ишлар қилиш зарур?**

— Партия, совет ва жамоат ташкилотлари меҳнатга лаёқатли барча қишлоқ аҳолисини, шунингдек, шаҳарликларни сафарбар қилишни давом эттирмоқда. Бутун терим техникасини ишга солишга кўп эътибор берилмоқда. Пахтакорларга унумли меҳнат қилиш учун ҳамма шароитларни яратиш, ҳар бир соатдан оқилона фойдаланиш юзасидан қўшимча тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу чора-тадбирлар яқин фурсатда самара бериб қолар, деб ўйлайман.

ЯХШИ ШАРОИТ—ЮҚОРИ САМАРА

Қорақалпоғистонда пахта етиштириш ҳеч қачон осон бўлган эмас. Бу йил эса деҳқонларнинг ҳосил тақдири учун масъулияти, айниқса ортади. Бу борада социалистик мусобақани ташкил этишга, пахтакорларнинг меҳнат ва турмуш шароитлари, овқатланиши, уларга медицина ва маданий хизмат кўрсатиш яхши бўлишига кўп нарса боғлиқдир. «Правда Востока» мухбири И. Нигай билан Қорақалпоғистон область касаба союзлари Советининг раиси А. Тожибоев шу ҳақда суҳбатлашдилар.

— Область касаба союзлари Советида пахтакорларга маданий-маиший хизматни ташкил этишда ёрдам берувчи ва бу ишларни назорат этиб турувчи штаб тузилди. Яқинда штабнинг ишчи группаси билан «Қўнғирот» совхозида бўлганимизда бир механик-ҳайдовчидан: «Бизда шикоят ва вақтдан бўлак ҳамма нарса бор», — деган гапни эшитишимизга тўғри келди.

Хўжаликда ишчиларнинг унумли меҳнат қилишлари ва яхши дам олишлари учун дарҳақиқат ҳамма шароитлар яратилган, шунинг учун ҳам мусобақанинг самараси катта. Бизда бундай хўжаликлар оз эмас. Одамлар тўғрисида ғамхўрлик ва яхши ташкил этилган мусобақа туфайли «Халқобод» совхозининг Гагарин номли бўлими беш йилликнинг икки йили планини СССР Конституцияси куни бажарди. Беруний районидаги «Ленинизм» колхози эса автоном республика хўжаликлари орасида биринчи бўлиб машина терими планини адо этди ва умумий терилган пахтанинг 80 проценти ана шундай терим ҳисобидан бўлди.

Аммо бу масалалар билан фақат касаба союз комитетларигина шуғулланишлари керак, деб юрган колхоз ва совхоз раҳбарлари оз эмас. Касаба союз комитетлари эса маъмурият мадади йўқлигидан кўпинча ишни ўзибўларчиликка ташлаб қўяди. Жойларда ўтказилган текширишлар Шуманай районидаги Мусаев номли, «Правда», Қўнғирот районидаги «Хоразм», Қораўзак районидаги «Қуролпа» совхозларида мусобақада ошкоралик йўқлигини, механизаторлар ва теримчилар иш нормасини бил-масликларини, якунлар мунтазам равишда чиқариб турилмаслигини, ғолибларни рағбатлантириш формалари такомиллаштириб борилмаётганлигини кўрсатади.

Касаба союз комитети совхоз раҳбарлари ва партия комитети билан қалин алоқа боғлаб ишлаётган, биргагалашиб пахтакорлар учун меҳнат ва дам олиш шароитларини яратаётган жойларда одатда муваффақият қўлга киритиляпти. Беруний, Тўрткўл, Амударё ва Элликқалъа районларининг кўпчилик хўжаликларида ишлар шундай.

Қораўзак, Қўнғирот ва Чимбой районларидаги ишлар автоном республиканинг жанубий қисмига нисбатан анча ёмон. Область касаба союзлари Совети бу ерда теримда қатнашаётганларга маиший, медицина ва маданий хизматни яхшилаш борасида қўшимча чоралар кўрмоқда, муваффақиятли ишлашни таъминловчи ҳамма омиллар, инсон омилидан терим вазифаларини тўла-тўкис ҳал этишда фойдаланиб, юбилей йилини муносиб тугаллаш учун ҳамма ишларни қилмоқда.

(ЎзТАГ).

СССР Министрлар Советида

Кооперативлар ва якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи гражданлар ишлаб чиқараётган товарларни сотишни ташкил этишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида

СССР Министрлар Совети шуни қайд этадики, «Якка тартибдаги меҳнат фаолияти тўғрисида» СССР Қонуни ва СССР ҳукуматининг кооперативларни ривожлантириш масалалари хусусида бир қанча қарорлари қабул қилинганидан кейин тобора кўпроқ гражданлар халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтиришга ўз ҳиссаларини қўшиш истагини билдирмоқдалар. Жойларда тузилаётган кооперативлар ҳамда якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланаётган гражданлар турли буюмлар ишлаб чиқаришни аста-секин кўпайтирмоқдалар, шу тариқа улар аҳолининг эҳтиёжларини яхшироқ қондиришга ёрдам бермоқдалар.

Шу билан бир қаторда айрим иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги ва Центросоюз кооперативлар ва гражданлар ишлаб чиқараётган товарларнинг сотилиши учун зарур шарт-шароитлар яратилишини таъминламаяптилар. Кооперативлар ва гражданлар хўжалик фаолиятининг принципиал янги формалари савдони ташкил этишнинг таркиб топган методларига мувофиқлаштирилмаяпти.

Ўзгалар меҳнати роҳатини кўриб қолишга уриниб, товар тайёрловчи ва истеъмолчи ўртасида воситачилик қилаётган айрим шахслар мазкур ишдаги камчиликлардан кўпинча фойдаланмоқдалар. Давлат ва кооператив савдосидан ўзиб кетиб, ана шу шахслар тайёрловчилардан буюмларни сотиб олмоқдалар ва уларни аҳолига чайқов нархларида сотмоқдалар.

Давлат савдоси ва матлубот кооперациясининг комиссион магазинлари аслида олиб-сотарларга қарши рақобатчилик қилишаётгани йўқ, мазкур ташкилотларнинг ходимлари кооперативлар ва гражданлар буюмларининг савдо тармоғига келиб тушиши, бу товарлар рекламаси ва сотилиши, шунингдек, товар сотиш бозорларининг кенгайишидан манфаатдорлик кўрсатмаяптилар.

Маҳсулот сотишнинг мавжуд ташкилий формалари кооперативлар ва гражданларнинг аҳолига зарур бўлган товарларни ишлаб чиқаришни кенгайтириш юзасидан кўраётган ташаббусига тўсқинлик қилмоқда.

Кооперативлар ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи гражданлар ишлаб чиқараётган буюмлар сотилиши учун яна ҳам қулайроқ шарт-шароит вужудга келтириш ва мазкур буюмларни сотишни тартибга солиш мақсадида СССР Министрлар Совети **қарор қилади:**

1. Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари бошқармалари (бўлимлари), СССР Савдо министрлиги ва Центросоюз системаларидаги савдо ташкилотлари, шунингдек, ўз савдо тармоғига эга бўлган бошқа министрлик ва идоралар ҳузурида кооперативлар ҳамда якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи гражданлар ишлаб чиқараётган товарларни сотишга ихтисослашган савдо кооперативлари тузиш мақсадга мувофиқ, деб топилсин.

Савдо кооперативларининг фаолияти ишлаб чиқариш кооперативлари ва гражданлар тайёрлаётган товарларни харид қилишни ташкил этишга, уларни аҳолига сотишга, аҳоли эҳтиёж сезиб турган маҳсулот турларини шакллантиришда кооперативлар ва гражданларга ёрдам бериш учун жамлансин.

Савдо кооперативлари гражданлар ва халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг ташаббуси билан тузилади. Кооперативларга асосан ижтимоий ишлаб чиқаришда банд бўлмаган гражданлар: пенсионерлар, уй бекалари, студентлар ва ўқувчилар қабул қилинади. Кооперативлар ишида меҳнат шартномасига кўра, асосий ишдан бўш вақтларида корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларнинг ходимлари ҳам иштирок этиши мумкин. Ҳозир амал қилаётган қонунларга кўра, ўриндошлик учун белгилаб қўйилган чеклашлар бу ҳолда қўлланилмайди.

Тузилаётган савдо кооперативлари кооператив аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилинган Уставга кўра, ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш негизида ишлайди. Ўз фаолиятини ўз харажатларини ўзи қоплаш ва ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш асосида амалга ошириш имкониятига эга бўлмаган кооперативлар тугатилади.

Мазкур кооперативлар савдо хўжалик фаолияти планларини ишлаб чиқадилар ва тасдиқлайдилар, маҳаллий бюджетга даромад солиғи тўлайдилар, кредит оладилар ва ўз ихтиёрларида қолган даромаддан фойдаланадилар, шунингдек, СССР Министрлар Советининг 1987 йил 5 февралдаги № 162 қарорида (СССР қарорлари тўплами, 1987 йил, 10-сон, 42-бет) белгилаб қўйилган тартибда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш юзасидан кооперативлар фаолиятининг бошқа масалаларини ҳал этадилар.

Савдо кооперативлари ўзлари ишлаб чиқариш кооперативлари ва гражданлардан сотиш учун олаётган товарларнинг ҳисоб-китоби аниқ, тўғри бўлиши, уларнинг амалда сотилиши, шунингдек, уларнинг олаётган даромадлари тўғри бўлиши учун тўла жавобгардирлар.

Савдо кооперативи аҳолига сотган товарлар ҳажми ҳузурида мазкур кооператив тузилган бошқарув органи, ташкилот (корхона) чакана товар обороти планининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботга киритилади, деб белгилаб қўйилсин.

Савдо кооперативлари аъзолари ва меҳнат шартномасига кўра, кооперативда ишлаётган кишилар пенсиялари, шунингдек, ўқиб турган жойларидан оладиган стипендиялари ҳамда асосий иш жойларидан оладиган стипендиялари ҳамда асосий иш жойларидан тўланадиган иш ҳақлари тўла ҳажмда сақлансин.

2. Территорияларида савдо кооперативлари ташкил этиладиган халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари:

бошқарув тегишли органлари, корхоналар ва ташкилотлар билан биргаликда кооперативлар тузишда зарур бўлган ташкилий тадбирларни ўтказсинлар, жумладан, бундан аҳолини кенг хабардор қилсинлар; кооперативларнинг моддий-техника базасини мустаҳкамлашда, транспорт билан таъминлашда уларга ёрдам берсинлар;

кооперативлардан аризалар тушганидан кейин йигирма кунлик муддат ичида кооперативлар Уставларини рўйхатга олиш тўғрисида қарор қабул қилсинлар;

кооперативларнинг ишини контрол қилсинлар.

3. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарадиган кооперативларга улар ишлаб чиқараётган маҳсулотни сотиш учун халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари билан келишиб, кичик магазинлар, палаткалар, дўконлар, шу жумладан, бир қанча кооперативларнинг пайчилик асосидаги иштироки билан шундай магазинлар, палаткалар, дўконлар очишга рухсат берилсин. Уларнинг фаолияти мазкур қарорга қатъий риоя этилган ҳолда амалга оширилиши зарур.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетлари ана шу мақсадлар учун зарур бўлган биноларни кооперативларга ижарага беришни таъминласинлар.

4. Ишлаб чиқариш кооперативлари ва якка тартибдаги меҳнат фаолияти билан шуғулланаётган гражданлар ишлаб чиқарадиган товарларни сотиш учун давлат савдосининг ва матлубот кооперациясининг комиссион магазинларини жалб этиш мақсадга мувофиқ деб топилсин.

Юқоридаги савдо корхоналарига келишиб олинганига мувофиқ ҳақ тўлаш нарҳи ва формалари асосида кооперативлар ва гражданлардан буюмларни қабул қилишга рухсат берилсин.

5. Ишлаб чиқариш кооперативлари ва гражданлар тайёрлайдиган товарларни сотиш учун бирмунча қулай шароитни таъминлаш мақсадида давлат савдоси ва матлубот кооперациясида ихтисослаштирилган магазинлар ташкил этиш зарур, деб ҳисоблансин.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги ва Центросоюз 1987—1989 йилларда шаҳарларда, район марказларида, йирик аҳоли пунктларида, ишчи посёлкаларида шундай ихтисослаштирилган савдо корхоналарининг кенг тармоғини вужудга келтирсинлар. Халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ана шу мақсадлар учун савдо ташкилотларига зарур биноларни ажратиб берсинлар.

Айрим ихтисослаштирилган магазинларни оилавий ва коллектив пудратга топширишга рухсат берилсин.

СССР Савдо министрлиги, Центросоюз СССР Молия министрлиги билан биргаликда ана шу категориядаги магазинларнинг фаолияти ва ўзаро молиявий муносабатлари қоидасини ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар.

6. Ишлаб чиқариш кооперативлари ва гражданлар тайёрлайдиган товарларни мазкур қарорда кўзда тутилган савдо кооперативларида ва бошқа савдо ташкилотларида, ана шу товарлар ишлаб чиқариладиган регионлардан ташқарида сотишга рухсат берилсин. Савдо кооперативлари товарларни аҳолигагина эмас, шу билан бирга кооперативлар қаерда жойлашганлигидан, маҳсулот етказиб бериш шароитидан қатъи назар, шартномага мувофиқ, нархлар ва ҳисоб-китоб формалари асосида бошқа савдо кооперативларига ҳам сотиш ҳуқуқига эгадирлар.

7. СССР Савдо министрлиги ва Центросоюз СССР Молия министрлиги, СССР Нархлар давлат комитети, СССР Меҳнат ва социал масалалар давлат комитети, СССР Давлат банки ва СССР Юстиция министрлиги иштирокида ушбу қарорда кўзда тутилган тадбирларни амалга ошириш юзасидан норматив ҳужжатларни ишлаб чиқсинлар ва тасдиқласинлар.

СССР Министрлар Совети Д. Бунёдзода номли Озарбайжон халқ хўжалиги институти фаолиятидаги жиддий камчиликлар тўғрисида қарор қабул қилди. Қарорда Д. Бунёдзода номли Озарбайжон халқ хўжалиги институти ўзининг асосий вазифаси — олий маълумотли мутахассислар тайёрлаш вазифасини бажаришни тўла-тўкис таъминлай олмаётганлиги таъкидланади.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ҳамда СССР Халқ контроли комитети ўтказган текширишда студентлар қабул қилишнинг белгиланган тартиби қўпол равишда бузилганлиги аниқланди. Таълимнинг ғоявий-назарий савияси йўл қўйиб бўлмайдиган даражада паст. 1987 йилда илмий коммунизм ва сиёсий иқтисод юзасидан ўтказилган давлат имтиҳонларида институтни битирувчиларнинг ҳар тўрт нафаридан бири қониқарсиз баҳо олди. Институт тайёрлаётган мутахассисларнинг профессионал тайёргарлиги сифати зарур даражада эмас. Диплом ишларининг кўп қисми баён тарзида ёзилган бўлиб, уларнинг бир қисми мустақил тусда эмас.

Институтнинг моддий-техника базаси ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ўқиш хоналари билан таъминланиш нормативдагидан икки баравар кам. Институтда замонавий лаборатория асбоб-ускуналари ва таълимнинг техник воситалари деярли йўқ. Ўқитувчиларнинг анчагина қисми таълим-тарбия ишларини сифатли ўтказишни таъминламаганлар, чунки уларнинг фан билан алоқаси узилиб қолган, малакасини йўқотган. Олий ўқув юрти ишидаги турғунлик сабаблари унинг коллективидаги қониқарсиз маънавий-психологик муҳит билан боғлиқдир. Бу ерда инсофсизлик, педагоглик этикасини ва меҳнат интизомини бузиш, қариндош-уруғчилик, таниш-билишлик ва бошқа суиистеъмоллар авж олиб кетган.

Институт фаолиятидаги катта камчиликларнинг асосий сабаблари давлат интизомини қўпол равишда бузиш, ишда принципсизлик қилиш, ишларнинг аҳволига танқидий муносабатда бўлмаслик, институт раҳбарлари йўл қўйган расмиятчилик ва дабдабабозликдир.

СССР Министрлар Совети СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги, СССР Халқ контроли комитети ва Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг Озарбайжон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг Д. Бунёдзода номли Озарбайжон халқ хўжалиги институтини тугатиш тўғрисидаги таклифига қўшилиш ҳақида қарор қабул қилди. Озарбайжон ССР Министрлар Советининг Раиси ўртоқ Г. Н. Сеидовнинг эътибори мазкур институт ишидаги катта-катта камчиликларга узоқ вақт давомида мурасасозлик билан муносабатда бўлиб келинганига, мутахассислар тайёрлашнинг зарур профессионал ва ғоявий-назарий савиясини таъминлаш, институт фаолияти самарадорлигини ошириш, студентларни қабул қилиш ва институтни битирувчиларни тақсимлашнинг белгиланган тартибига риоя этиш чоралари кўрилмаганига қаратилди. Озарбайжон ССР Министрлар Совети ишда йўл қўйган камчиликлари учун республика Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги раҳбарларининг шахсий жавобгарлиги тўғрисидаги масалани кўриб чиқиши зарур, деб топилди.

Озарбайжон ССР халқ хўжалигининг иқтисодчи кадрларга эҳтиёжларини қондириш мақсадида СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига ва РСФСР Министрлар Советига РСФСР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигининг Ленинграддаги Н. А. Вознесенский номли молия-иқтисод институтининг Боку шаҳрида таълимнинг кундузги, кечки ва сиртқи формалари билан филиалини очиш топширилди.

Озарбайжон ССР Министрлар Советига Озарбайжоннинг тугатилаётган Бунёдзода номли халқ хўжалиги институти биноларини, иншоотларини, машина ва ускуналарини Н. А. Вознесенский номли Ленинград молия-иқтисод институтининг Боку шаҳрида очиладиган филиалига белгиланган тартибда топширишни таъминлаш, шунингдек, 1987-1990 йилларда белгиланган нормативларга мувофиқ мазкур филиалнинг замонавий моддий-техника базасини вужудга келтириш таклиф қилинди. Д. Бунёдзода номли Озарбайжон халқ хўжалиги институти тугатилиши муносабати билан бўшаб қоладиган ходимларни ишга жойлаштиришда кўмаклашиш; бунда халқ хўжалигида улардан малакаси ва тажрибасига мувофиқ фойдаланишни таъминлаш; шунингдек, тугатилаётган олий ўқув юрти студентларини оқилона жойлаштириш; республика халқ хўжалигида иқтисодчи кадрлардан самарали фойдаланиш чораларини кўриш, иқтисодчиларнинг малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш, барча мутахассисларнинг иқтисодий билимларини янгилаш ва тўлдириш ишларини кучайтириш тавсия этилди.

СССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигига мутахассислар тайёрлаш даражаси, таълим-тарбия ва илмий-тадқиқот ишлари мазмуни учун, ўқитувчи кадрларнинг сифат состави, моддий базанинг аҳволи учун олий ўқув юртлари ректорларининг шахсий жавобгарлигини ошириш, олий ўқув юртларини мунтазам аттестациядан ўтказиш топширилди.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА БАҒИШЛАНДИ

21 октябрь куни Тошкентда «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси — XX асрнинг бош воқеаси» мавзуида республика илмий-амалий конференцияси бўлиб ўтди. Конференция ишида Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг вакиллари, Ўзбекистон ССР билим жамиятининг лекторлари, республика олимлари, педагогика олий ўқув юртларининг ижтимоий фанлар ўқитувчилари қатнашдилар.

Конференцияда Улуғ Октябрь ғалабаси ва Ўзбекистонда социализм қурилишининг тарихий аҳамияти ҳақида, Совет ҳокимияти йиллари мобайнида республикада рўй берган ғоят катта социал ўзгаришлар тўғрисида бир қанча доклад ва нутқлар тингланди. Нотиқлар мамлакатимизда социализм қурилиши якунлари ва проблемалари — тўғрисида гапириб, Ленин партияси иқтисодий ва ижтимоий турмушнинг барча соҳаларини революцион тарзда қайта қуриш ва янгилаш йўлига амал қилаётганлиги Улуғ Октябрь ишини ижодий давом эттиришнинг ўзи эканлигини таъкидладилар. Жадаллаштириш стратегиясини рўёбга чиқариш социализм афзалликларини яна ҳам тўлиқроқ намоён этиш, совет кишиларининг сифат жиҳатдан янгича турмуш даражасига эришиш имконини беради.

(ЎзТАГ).

• Қорақалпоғистон АССР маданияти кунлари

ДЎСТЛАР УЧРАШУВИ

Автоном республика маданият ходимлари группаси билан «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида бўлган таниқли қорақалпоқ шоири Тўлибой Қобулов худди ёшлиги билан учрашгандек бўлди. Бу ерда Тошкентдаги Қорақалпоғистон АССР маданияти кунлари қатнашчиларининг меҳнаткашлар билан ижодий учрашуви бўлиб ўтди. Шоир инженерлар ва ишчилар билан ҳозирги замон қишлоқ хўжалик машинасозлиги проблемалари тўғрисида зўр қизиқиш билан суҳбатлашди. Бу гапнинг ҳайратланадиган жойи йўқ— чунки шоир аграр Қораўзак районида туғилиб ўсган, илгари Нукус қишлоқ хўжалик техникумида таҳсил кўрган. У бугунги кунда ҳам «қишлоқ» мавзуига содиқ бўлиб қолмоқда. Сўз устаси, ҳозирги вақтда «Амударё» адабий-бадиий журналининг бош редактори учрашув чоғида тракторсозларга ана шулар ҳақида гапириб берди.

Октябрнинг тенгдоши, Ўзбекистон ССР халқ шоири Тиловберген Жумамуротов жанговар ва меҳнат шонشуҳрати музейида завод ветеранлари билан учрашганида чуқур ҳаяжонга тушди. Бу ерда уруш йилларида кўпгина миллат жангчиларининг қилган жасоратлари тўғрисидаги хотиралар авайлаб сақланмоқда. «Ҳурмат Белгиси» ва Халқлар Дўстлиги орденларининг соҳиби бўлмиш сўз устасининг ўша йиллар воқеаларига бағишланган асарлари оз эмас. Унинг тинч бунёдкорлик меҳнатини, жонажон ўлканинг жамолини ҳамда Қорақалпоғистон ажойиб меҳнаткашларини мадҳ этувчи асарлари китобхонларга яхши таниш. Бу китоблар кўп тилларга таржима қилинган ва Бердақ номидаги адабий мукофотга сазовор бўлган. Т. Жумамуротовнинг пьесалари профессионал ва халқ театрларининг саҳналарида қўйилган бўлиб, романлари асосида бадиий фильмлар яратилган, шеърларига қўшиқлар басталанган.

«Арулар» ва «Аму тўлқинлари» ансамблларининг концертига келган тракторсозларга ҳам унинг қўшиқлари айтилди. Қорақалпоғистондаги ҳамма байрамларни шу ансамблларнинг концертлари безаб туради.

— Автоном республика маданияти кунлари— революция юбилейига хос бир ҳисоботдир, шунинг учун ҳам ижодкор коллективлар бу ерда кўрсатиш учун бисотларида бўлган энг яхши номерларнинг ҳаммасини танлаб келганлар, — дейди Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Б. А. Юсупова. — Янги симфоник асарлар ва эстрада миниатюралари, ёрқин фольклор рақслари ва қўшиқлари, болаларга аталган асарлар шулар жумласидандир.

Ўзбекистон пойтахтининг Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида, Тошкент тўқимачилик комбинати ва «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси каби бошқа меҳнат коллективларида ҳам Қорақалпоғистон маданият арбобларининг учрашувлари мароқли ўтди. Клублар ва маданият саройларида Қорақалпоғистон санъат усталарининг концертлари бўлди.

АЖДОДЛАР ЮРТИНИНГ МЕҲРИГИЁСИ

Бу ажойиб газлама жанбав деб аталади. Бу камбар, оппоқ газмолга рангдор ипаклар, олтин ва кумуш ранг иплар билан нақшлар солинган. Шу туфайли ҳам бу газмол билан безанган Тошкентдаги СССР Халқлари дўстлиги музейи кўркига кўрк қўшилиб, миллий хусусият акс этиб турибди. Дизайнерларнинг ижодкорлиги билан музейнинг доира шаклидаги нақшинкор зали катта, кенг ўтовга айланганДек. Бу ерда Қорақалпоғистон автоном республикаси тасвирий ва халқ амалий санъатининг кўргазмаси очилган.

Қорақалпоғистон мўйқалам усталари турли йилларда чизишган 300 га яқин асарда автоном республика босиб ўтган йўл ёрқин бадиий образларда ифода этилган. Картиналарнинг бир қисми Қорақалпоғистон АССР санъат музейи фондларидан олинган, эндиликда бу музей Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби И. В. Савицкий номи билан аталмоқда, у ана шу музейга асос солган эди. Тошкентликлар бу рассомнинг «Колхоз мажлиси», «Оқшом манзараси» деб аталган расмларини биринчи бор томоша қилмоқдалар. Рассом И. Жўлимбетов истеъдодли устоз, автоном республика тасвирий санъатини оёққа турғизиш ва ривожлантиришга кўп куч сарфлаган санъаткор образини яратган.

Ж. Қуттимуротов, Д. Тұрениязов, Б. Серекеев асарларида ҳозирги Қорақалпоғистоннинг оддий иш кунлари жилоланиб турибди.

Қуриб бораётган Орол денгизининг фожиали қисматига бағишланган картиналар кўргазмадан алоҳида жой олган. Ана шу мавзу турли авлодларга мансуб бўлган, турли ижодий услубларда ишлаётган рассомларнинг асарларида нажот даъвати бўлиб янграмоқда. Р. Матевосян, А. Еримбетов, Б. Серекеев, Ф. Матгазин ана шу мавзу устида қайта-қайта ижод қилмоқдалар.

Халқ амалий санъати билан ошна этадиган экспозиция бўлимини томошабинлар мароқ билан кўздан кечирмоқда.

Студентлар шаҳарчаси яқинидаги «Нукус» кино театрида кинофестивалнинг очилиш маросими бўлди. Гарчи студентлар ҳозир пахта теримига чиқиб кетган бўлсалар ҳам залга анчагина одам йиғилди. Режиссёр А. З. Қобулов, Т. Қайипбергеневнинг «Қорақалпоқ қизи» романи асосида яратган «Буйсунмаган қиз» кинокартинаси томошабинлар ҳукмига ҳавола этилди. Автоном республика кинематографчилари делегациясини мажлис аҳлига таништиргач мазкур фильм автори сўз олди.

— Нукусда яқинда илмий-оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг филиали очилди, —деди у. — Автоном республика кинематографчилари ўлканинг кино солномасини ёзмоқдаларки, биз улардан ёрқин ва доимий эсда қоладиган лентаалар кутмоқдамиз.

Қорақалпоғистонлик ҳужжатли кино ходимлари дастлабки ижодий қадамлар ҳақида гапирдилар, ўз режаларини баҳам кўрдилар.

(ЎзТАГ).

Суратда: И. В. Савицкий номли Қорақалпоғистон АССР Давлат санъат музейи амалий санъат бўлими мудири Ойгул Пирназарова мухлисларга кўргазма экспонатлари ҳақида сўзлаб бермоқда. В. Лешченко фотоси (ЎзТАГ).

УЛКАН ХИРМОННИ КЎЗЛАБ

Республика районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 21 октябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи устун — районлар; иккинчи устун — мавсум бошидан буён тайёрланган пахта; учинчи устун — шу жумладан машинада терилган пахта.

ХОРАЗМ ОБЛАСТИ		
Хонқа	91,17	65,61
Гурлан	79,90	40,12
Ҳазорасп	76,16	13,54
Урганч	75,18	28,21
Қўшкўпир	69,51	31,76
Янгиариқ	63,83	32,47
Боғот	63,64	19,50
Хива	63,62	11,88
Янгибозор	63,55	38,43
Шовот	62,79	29,89
БУХОРО ОБЛАСТИ		
Олот	81,95	72,65
Қоракўл	74,99	65,52
Свердлов	73,51	54,63
Ромитан	71,79	62,59
Ғиждувон	66,08	48,02
Бухоро	63,83	43,91
Пешку	61,86	55,53
Шофиркон	60,32	47,11
Вобкент	55,95	45,34
Когон	49,64	49,25
СУРХОНДАРЁ ОБЛАСТИ		
Шўрчи	83,09	102,37
Олтинсой	79,65	91,28
Қумқўрғон	76,00	80,45
Бойсун	71,85	108,37
Сариосиё	66,50	60,51
Денов	63,90	65,78
Жарқўрғон	63,72	53,28
Ленин йўли	62,02	73,64
Шеробод	61,29	84,62
Гагарин	53,22	71,79
Термиз	53,13	41,80
Ангор	52,62	26,29
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ		
Чиноз	71,13	54,28
Янгийўл	68,17	53,42
Пискент	65,85	48,26
Ўрта Чирчиқ	64,86	58,94
Ғалаба	64,74	69,54
Бекобод	57,62	40,95
Бўка	57,00	51,73
Оққўрғон	55,93	54,20
Коммунистик	48,32	49,44
ҚҚАССР		
Тўрткўл	70,58	62,76
Беруний	68,81	62,81
Шуманай	60,41	54,95
Кегайли	59,47	53,50
Амударё	57,66	47,31
Элликқалъа	55,03	44,54
Ленинобод	50,99	45,91
Хўжайли	49,85	43,71
Чимбой	48,80	43,69
Қўнғирот	46,51	39,82
Қораўзак	36,40	36,42
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ		
Ўзбекистон	65,80	46,03
Фрунзе	64,44	50,10
Киров	62,09	24,23
Ленинград	58,41	19,17
Қува	56,66	27,67
Тошлоқ	54,34	6,09
Бувайда	53,66	28,24
Охунбобоев	49,21	5,23
Ёзёвон	47,66	17,66
Боғдод	47,59	17,32
Олтиариқ	44,30	32,89
Риштон	42,16	27,56
Фарғона	41,08	5,55
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ		
Боёвут	58,19	66,75
Сирдарё	55,23	62,08
Ворошилов	54,86	67,42
Меҳнатобод	53,95	46,98
Комсомол	53,15	59,06
Гулистон	50,01	59,07
Ховос	47,65	43,72
Оқолтин	47,45	49,15
Ильич	47,45	47,08
ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ		
Зомин	65,33	29,71
Мирзачўл	59,15	61,67
Арнасой	51,76	49,43
Пахтакор	49,37	39,34
Жиззах	48,86	35,08
Зарбдор	48,53	39,48
Октябрь	48,31	45,00
Дўстлик	45,75	40,09
ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТИ		
Косон	55,69	62,72
Қарши	51,89	52,76
Ульянов	50,25	53,61
Қамаши	49,96	39,51
Китоб	49,55	36,52
Нишон	48,89	54,16
Ғузор	47,71	26,99
Яккабоғ	45,28	32,63
Чироқчи	40,85	19,38
Муборак	40,84	49,20
Шаҳрисабз	37,45	15,62
Баҳористон	37,03	39,92
Усмон Юсупов	27,92	22,37
НАМАНГАН ОБЛАСТИ		
Чортоқ	59,81	22,32
Наманган	53,49	18,23
Поп	51,60	34,31
Уйчи	50,98	2,69
Тўрақўрғон	50,97	10,33
Учқўрғон	44,41	34,26
Задарё	43,61	41,60
Норин	42,38	38,28
Янгиқўрғон	38,88	2,00
Чуст	32,30	22,43
Косонсой	24,01	25,13
АНДИЖОН ОБЛАСТИ		
Ленин	58,81	24,85
Комсомолобод	55,02	36,12
Избоскан	50,04	29,03
Андижон	47,11	8,35
Балиқчи	46,42	10,39
Олтинкўл	45,85	4,37
Москва	45,45	10,97
Пахтаобод	34,86	9,67
Хўжаобод	33,15	4,30
Бўз	32,65	11,79
Жалолқудуқ	32,44	6,89
Қўрғонтепа	27,96	12,46
Марҳамат	24,41	6,25
НАВОИЙ ОБЛАСТИ		
Навбаҳор	57,01	64,79
Қизилтепа	40,86	15,41
Хатирчи	34,40	22,68
Навоий	28,70	24,47
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ		
Пахтачи	52,78	27,89
Каттақўрғон	42,96	29,64
Нарпай	37,61	28,89
Пайариқ	37,00	31,38
Жомбой	35,03	38,38
Иштихон	33,86	35,68
Пастдарғом	33,38	27,46
Большевик	33,01	29,40
Оқдарё	32,95	31,84

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

ТУРКИЯДА НАШР ЭТИЛДИ

АНҚАРА, (ТАСС). «Билим ве санъат» нашриёти КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида қилган докладини турк тилида кўп нусхада нашр этди. Ана шу китобчага ёзилган сўзбошида бундай дейилади: «М. С. Горбачевнинг КПСС Марказий Комитети январь Пленумида «Қайта қуриш ва партиянинг кадрлар сиёсати тўғрисида» қилган докладининг нашр этилиши билан биз ҳозир биринчи социализм мамлакатида содир бўлаётган ўзгаришларни дастлабки манбалар асосида мамлакатимизда муҳокама қилиш имкониятини берамиз, деган умиддамиз. Бутун жаҳон Совет Иттифоқидаги жараёнларни, совет кишисига яхшироқ келажакни таъминлайдиган янгиланишни ҳозир зўр эътибор билан кузатиб турибди».

Китобхонлар партия XXVII съездида КПСС Марказий Комитети номидан М. С. Горбачев қилган Сиёсий докладнинг Туркияда нашр этилишини ҳам катта қизиқиш билан кутиб олдилар.

БИТИМ ИМЗОЛАНДИ

ДЕҲЛИ, 20 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда СССР ва Ҳиндистон граждан авиацияси министрликлари ўртасида битим имзолаш маросими бўлди. Ҳиндистоннинг «Индиан эйрлайнз» давлат авиакомпанияси самолётлари тез орада Деҳли-Тошкент-Деҳли янги маршрути бўйлаб пассажир коммерция рейсларини бошлайди.

Битим Ҳиндистоннинг бошқа —«Эйр Индиа» компаниясига ИЛ-62 турбореактив авиалайнерларини ижарага беришни ҳам кўзда тутади.

СОВЕТ—ҲИНДИСТОН СЕМИНАРИ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

Ҳиндистон делегациясининг бошлиғи, Бош министр Ражив Гандининг илм-фан бўйича маслаҳатчиси профессор Ч. Н. Р. Рао 21 октябрь куни Ўзбекистон пойтахтида ўз ишини тамомлаган электрон материалшуносликка оид учинчи Совет—Ҳиндистон семинарини иккала мамлакат олимларининг биргаликдаги тадқиқотларни ривожлантиришга қўшилган салмоқли ҳисса деб атади.

Семинар қатнашчилари уч кун давомида электрон приборлар, шунингдек ўта ўтказгичлар учун олдиндан белгиланган хоссалари бўлган янги ярим ўтказгичлар, диэлектрик, металл материаллари яратиш билан боғлиқ кенг доирадаги проблемаларни кўриб чиқдилар.

СССР Фанлар академияси билан Ҳиндистон Миллий фанлар академияси ўртасидаги ҳамкорлик программасида мана шу соҳада биргаликдаги тадқиқотлар ва ишланмалар кўзда тутилган.

— Биз айниқса СССР Фанлар академияси Сибирь бўлимининг олимлари билан электрон материалшунослик соҳасида мустаҳкам алоқалар ўрнатганмиз, — деди профессор Ч. Н. Р. Рао, — Ўзбекистонлик ҳамкасбларимизнинг ишлари ҳам Ҳиндистонда яхши маълумдир. Алоқаларимиз йил сайин мустаҳкамланиб, янги-янги шакллар касб этмоқда. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ҳиндистонга ва Бош министр Ражив Гандининг СССРга визитлари чоғида имзоланган битимлар ҳамкорлик алоқаларини активлаштиришга қудратли омил бағишлади. Биргаликда конференциялар ва симпозиумлар ўтказиш билан бир қаторда институтларга ўзаро делегациялар юбориш ва мутахассислар айирбошлаш тобора кенг тус олмоқда. Масалан, Совет Иттифоқида яратилган кристалларни ўстириш учун мўлжалланган самарали қурилма тез орада Бангалордаги Ҳиндистон фанлар институтида ишлай бошлади. Ҳозир янги турдаги тадқиқот қурилмасини биргаликда ишлаб чиқаяпмиз ва унинг учун электроникани ҳиндистонлик мутахассислар барпо этмоқдалар.

Семинар ўз ишини тамомлагандан кейин унинг қатнашчилари Ўзбекистонда яна икки кун бўлишади. Ҳиндистонлик меҳмонлар Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг материалшунослик билан шуғулланаётган институтларининг иши, кўҳна Самарқанднинг диққатга сазовор жойлари билан танишадилар.

(ЎзТАГ).

ОКТЯБРЬ—БИЗНИНГ ТАҚДИРИМИЗДА

ОКТЯБРЬ 70

Қардошлик адреслари бўйлаб: Туркманистон ССР

— Халқимиз ўз усталари билан асрлар оша шуҳрат қозониб келган. Чўлдаги қудуқларга бир назар ташланг; улар юз йиллар муқаддам қурилган. Лекин бугун ҳам моҳир қўллар бунёд этганлиги туфайли жозибаси билан кишини мафтун этади, — Туркманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Сафармурод Отаевич Ниёзов ТАСС мухбири билан бўлган суҳбатни ана шундай бошлади. — Туркман тулпорларини айтмайсизми! Халқимиз ахалтекин зотдор отларини ярата олишига туртки бўлган нарса ўзга юртларнинг босқинчилари ўлкамизга ҳужум қилганларида доимо ана шу учқур отлар уларга кўмакдош бўлганлиги эмасмикин! Гиламдўзларимиз акс эттирган манзараларнинг беқиёс гўзаллигига ўз хаёлларидаги орзуларини сингдирган бўлсалар керак.

Хўш, бугунга келиб ана шу маҳоратларимиз йўқолдими! Ахир, ўша тулпорларимиз ҳам унчалик зотдор ва чопқир эмас. Гиламларимиз ҳам аввалги шуҳратини йўқотди. Агарда биз ҳозирги уйларимизни ҳам ўтмишда усталаримиз чўлда қудуқ яратгани сингари қурганимиздами...

Йўқ, халқимизнинг маҳорати, усталарнинг тажрибаси камайгани йўқ, балки ўз меҳнатининг пировард натижаси юксак бўлишига қизиқиш ҳисси пасайди, холос. Ана шунинг учун ҳам қайта қуриш жуда муҳимдир. Аввало онгимизни қайта қуриш керак.

Республикамизда бу йўлда дастлабки қадамлар қўйилди. Энг муҳим ва энг қийин ишлар ҳали олдинда. Республикамиз мамлакат олдида жуда қарздор. Меҳнат тақсимоти борасида ўз ўрнимизни англашимиз камлик қилади, аввало умуммиллий бойликка қўшиладиган ҳиссани доимо ошириб бориш лозим. Биз мамлакатга имкониятимиздан камроқ даражада газ, нефть, пахта беряпмиз. Умумиттифоқ фондига етарли миқдорда сабзавот, мева, полиз экинлари, қоракўл етказиб бермаяпмиз. Маҳсулот етказиб бериш мажбуриятини бажара олмаяпмиз.

Республикамизни қолоқликдан олиб чиқиш учун беш йиллик охирига бориб ишлаб чиқариш ҳажмини ҳамда меҳнат унумдорлигининг ошириш бўйича план кўрсаткичларини икки баравар юксалтиришимиз керак.

Шундай экан, беш йиллик охирини кутиб тураверамизми! Дастлабки йил якунлари биз қандай резервларга эга эканлигимизни кўрсатиб турибди-ку! Жумладан, ишлаб чиқариш ҳажмини ўсиш суръатлари аниқланди, кўп йиллардан бери илк бор турар жой, мактаб, касалхоналар қурилиши бўйича планлар бажарилди. Энг муҳими — одамлар етилган муаммоларни ҳал этишга янгичасига, қизиқиш билан ёндаша бошладилар.

Байрамали районидаги «Тезе ел» колхозидаги йиғилишда иштирок этишимга тўғри келди. У анча бақувват хўжалик. Лекин хўжалик раҳбари ўзини йўқотиб қўйибди, кишилар билан қўпол муомала қилади, уларни талаб ва эҳтиёжларига қулоқ солмайди, социал қурилишни ўз ҳолига ташлаб қўйган. Хуллас, кишиларнинг сабр-тоқати тўлиб кетибди. Одамлар етилган муаммолар ҳақида дарғазаб бўлиб гапира бошладилар.

Ҳаёт чашмалари

Республикамиздаги энг яхши ўзгаришлардан бири шундаки, ўтмишдаги анъаналаримиз яна ўзининг соғлом мазмунини касб эта бошлади. Халқимизнинг катталарга ҳурмат, итоаткорлик характери кейинги йилларда мансабга қараб, эгаллаган лавозимига қараб ҳурмат қилиш, итоатгўйлик қилишга айланиб кетган эди. Эндиликда ана шу кўнгилсиз кўринишлар барҳам топа бошлади. Энг характерлиси шундаки, танқиддан холи бўлган зоналарнинг ўзи қолмади. Министрлар ҳам, республика раҳбарлари ҳам бундан мустасно эмас. Бу эса одамлар партияга ишонганликларининг, у билан қадамба-қадам, елкама-елка одимлаб, етилган масалаларни муҳокама қилаётганликлари, ҳал қилаётганликларини кўрсатади.

30-йилларда кимсасиз қумликларни кечиб, Қорақум чўлларининг марказига академик А. Е. Ферсман етиб келган эди. Унинг мақсади Туркманистонда химия саноатининг тўнғичига асос солиш эди. Мамлакатимизнинг таниқли олимлари, академиклари Ленинградда тўпланиб, ёш Туркманистон республикасининг ишлаб чиқариш кучларини ривожлантириш комплекс муаммосини ҳал этиш учун тўпландилар. Эндиликда мамлакатимиз олимларининг диққат-эътибори Каспийдан шошма-шошарлик билан ажратиб қўйилган ажойиб Қора-Бўғозкўл қуюлишининг аянчли тақдирига қаратилган. Нима учун умуммиллий бойлигимиз бўлган бу қуюлиш эндиликда умуммиллий муаммога айлантириб қўйилди!

Мантиқан фикр юритмаслик, айрим ҳолларда эса ҳаёт ва унинг ривожланишидаги мураккаб жараёнларни таҳлил қила олмаслик миллий сиёсат масаласида маълум нотўғри тушунчаларга олиб келди.

Бугун республикамиз мисолида мамлакатимиз жанубида социалистик интеграция риштлари уйғунлашиб кетганлигини кўриш мумкин. Қорақумда биз билан бирга руминиялик магистрал газ қувурларини ўтказмоқдалар. Улар ёрдамида беш йиллик охирига бориб 86 миллиард кубометр газ қазиб чиқарилади.

Темирйўл трассалари Кушка орқали Афғонистонга ўтади. Ана шу йўлдан қардош мамлакатга, Афғонистон Демократик Республикаси экономикасини тиклаш учун зарур бўладиган юклар жўнатилади. Биз Куба, Монголия, Вьетнамга химия қурилмалари, эҳтиёт қисмлар ва хом ашёлар етказиб берамиз. Ўз навбатида саноат, қурилиш, қишлоқ хўжалиги объектлари учун Болгария, Польша, Венгрия, Чехословакиядан зарур қурилмаларни келтирамиз.

Амалий иш билан ташвиқот юритишга бизни Ленин ўргатган. Қайта қуриш учун курашиш, уни ҳимоя қилиш керак. Бу борада қатъийлик, принципиаллик, жасурлик талаб этилади. КПСС Марказий Комитетининг Улуғ Октябрь 70 йиллиги муносабати билан совет халқига Мурожаатномасида бунинг учун характер ва жонбозлик талаб этилади, дейилади. Революция сарчашмаларига бир назар ташлар экансан, халқнинг туганмас қудрати, жасорати, маҳорати, гуманистик ғояларига яна бир карра тасанно айтасан. Улар эса социализмнинг абадий чашмаларидир.

• Фотообъективда— Туркманистон

Ашхободдаги рус тили ва адабиёти педагогика институтида Туркманистон мактаблари учун рус тили ўқитувчилари тайёрланади. Ўқув юртида 19 миллатга мансуб студентлар билим олмоқдалар.

Суратда: (чапда) ўқитувчи Н. Молотова ва талабалар И. Никитина ҳамда Н. Муҳамедмуродовалар машғулот пайтида.

Дўстликнинг бунёдкорлик қудрати

Дўстлик, қардошлик, биродарлик, интернационализм намуналарини туркман халқи тарихи мисолида кўплаб келтириш мумкин. Республикада саноат индустриясининг шаклланиши, аввало халқлар дўстлиги туфайли амалга ошганлигини туркман халқи яхши билади. Ашхабод тўқимачилик фабрикаси ўлкадаги энг йирик саноат объектларининг биринчиси бўлган эди. Уни бунёд этишда ўзбек ва тожик мутахассислари яқиндан кўмаклашдилар. Корхона учун ишчи кадрлари эса Москва яқинидаги Реутов ип йигирув фабрикасида тайёрланди.

Айни пайтда республика саноати 80 та замонавий тармоқларни ўз ичига олади. Совет ҳокимияти йилларида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми 200 баравардан кўпроқ ошди. Республика саноат маҳсулотлари Иттифоқимизнинг кўплаб шаҳарлари, шу жумладан, 50 дан зиёд хорижий мамлакатларга жўнатилмоқда.

* * *

Қорақум канали сайёрамиздаги энг катта сунъий дарёдир. У республика шарқидан жанубигача 1100 километрга чўзилган. Ана шу ўзига хос сув йўлини қуришда Иттифоқимизнинг барча республикалари вакиллари бир жону, бир тан бўлиб қатнашдилар. Бу ерга 200 дан зиёд шаҳардан машина ва қурилмалар етказиб бериляпти. Уни кенгайтириш ишларида қирққа яқин миллат вакили қатнашяпти.

Туркманистон ва Озарбайжон ўртасида азалдан дўстона алоқалар ўрнатиб келинган. Қардош республикада халқ бахти учун ўз жонини қурбон қилган Боку комиссарлари дафн этилган. Озарбайжонлик мутахассислар Туркманистонда нефть саноатининг оёққа туришида кўмаклашдилар. Индустриянинг бошқа тармоқларини ривожлантиришда ёрдамлашдилар. Айни пайтда икки республика мутахассислари ҳамкорликда денгиздаги нефть конларини ўзлаштирмоқдалар, Каспийда ўзига хос кон қазиш оролларини яратмоқдалар.

* * *

Амударё Туркманистон ва Афғонистон учун дўстлик ва ҳамкорлик дарёсига айланиб қолди. Афғонистон Демократик Республикасидаги Апрель революцияси воқеаларидан сўнг ана шу дарё орқали жўнатиладиган юклар уч баравар ортди. Қардош мамлакатга Совет Иттифоқидан чигит, қишлоқ хўжалик машиналари, нефть маҳсулотлари, бинокорлик материаллари ҳамда СССР ёрдамида барпо этилаётган янги қурилишлар учун зарур бўлган кўплаб бошқа товарлар етказиб берилади.

Қум-Доғ нефтчилар посёлкасидаги 7-ўрта мактабга Болгария коммунистларининг йўлбошчиси Георгий Димитров номи берилган. Бу оппоқ бино болгар қурувчилари қўли билан бунёд этилган. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо мамлакатлар ўртасидаги шартномага мувофиқ 15 йилдан бери қардош болгариялик қурувчилар Туркманистонда яшаб, меҳнат қилмоқдалар. Ҳозиргача улар республикада ўнлаб саноат объектлари, турар жой бинолари, мактаб, болалар боғчалари, маданият саройларини қуриб битказдилар.

* * *

Вьетнамлик йигит ва қизлар иштирокида бунёд этилган уйлар ҳам «Ашхободда оз эмас. Туркманистон пойтахтининг қурилиш майдонларида совет мутахассислари раҳбарлигида улар маҳорат мактабини ўтадилар. Вьетнамлик 200 нафар ёшлар бир неча йил давомида Туркманистонда бинокорлик мутахассисликлари бўйича билим олдилар. Ҳозирги пайтда ҳам Ашхабодда вьетнамлик бир группа ёшлар бинокорлик касби сирларини ўрганишяпти.

Ашхобод модалар уйи коллективи яқинда «Совет Туркманистони» колхози аҳолиси билан учрашиб, уларга миллий безаклар ёрдамида тикилган хотин-қизлар кийимлари коллекциясини намойиш этди. Шундан сўнг модельерлар анъанага кўра колхоз оқсоқолларининг фикр-мулоҳазаларини билдилар.

Суратда: модалар уйи ходимлари оқсоқоллар билан суҳбатда.

•

Ток манбалари Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтининг Ашхободда жойлашган Туркманистон бўлимида гелиотехника полигони ва лабораториялари ташкил этилган. Бу ерда қуёш энергияси ёрдамида халқ хўжалигига фойда келтирадиган кўплаб тадбирлар бажарилмоқда.

Суратда: қуёш фотоэлектр станцияси.

•

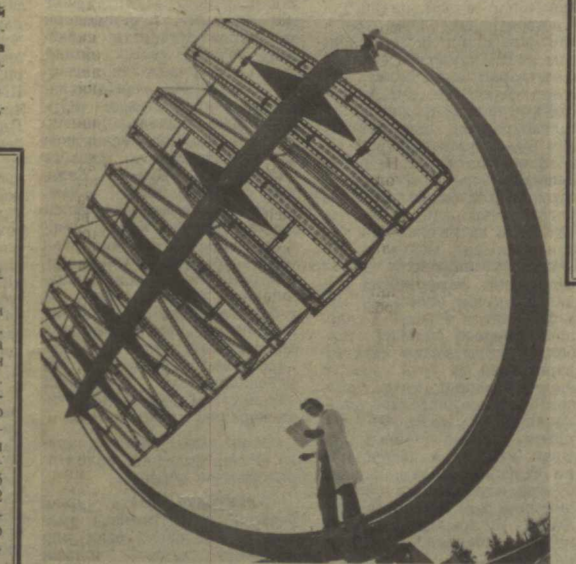

Депутат ёрдамга ошиқади

Бир қарашда республика Олий Советининг депутати «Ачакгаздобича» саноат бирлашмасининг бурғуловчиси С. К. Тожиев «Туркменгазпром» бирлашмасининг бошлиғи, Туркманистон ССР Олий Совети депутати П. И. Полювай олдига оддий масала билан келди, дейиш мумкин. Суҳбатдошлар бир-бирларини ярим оғиз сўздан тушунардилар. Улар биринчи марта учрашаётганлари йўқ. Уларнинг ҳар бири посёлка аҳолиси турмушига хос масалаларни, муаммоларни яхши билиб олган. Умуман барча воқеалардан воқиф эдилар. Масалан, ўтган йилларда Газ-Ачакка сув етказиб бериш амримаҳол эди. Айниқса, ёз ойларида, Амударё суви камайганда сув қаҳат бўлиб қоларди.

— Бугунги кунда табиат инжиқликлари бизга ҳеч қандай зарар келтира олмайди, — дейди П. И. Полювай. — 19 та ҳандақ бурғуладик. Посёлкага сув қувурлари ўтказдик. Насос станцияси қурилиши ниҳоясига етяпти. Ана шу масалани назоратдан чиқарсанг бўлади.

Халқ вакиллари доимо меҳнат кишисининг ташвишлари билан яшайдилар, улар азалдан етилган муаммоларни ҳал этишни ўз зиммаларига олиб келганлар. С. К. Тожиев ҳам шу анъанага содиқ. Унинг депутатлик стажи унчалик катта эмас — 1985 йилда унга мандатни топширишди. Лекин шу давр ичида у кўп иш қилди. Посёлкадаги ёзги стадион, мактаб, болалар боғчаси унинг ташаббуси билан бунёд этиляпти.

— Бу объектларда ишнинг кетиши ёмон эмас, — деб ҳикоя қилади у. — Улар шу йили ишга туширилади. Лекин уй-жой қурилишининг сифати бироз ташвиш уйғотади. Шу сабабли қабул комиссияси составига турар жойларнинг бўлғуси эгаларини ҳам киритишни таклиф қиламан, улардан ҳам талабчанроқ комиссия бўлмаса керак.

— Дарҳақиқат, гапингда жон бор, — деб сергак тортди Павел Иосифович. — Агарда Болтиқбўйи республикалари тажрибасига кўра бўлғуси турар жой эгаларининг назорат постларини ташкил этсак-чи? Бу тажриба жуда содда: қурилиш тугагунга қадар квартиралар тақсимланади. Уларнинг бўлғуси эгалари ишларнинг боришини ўз назоратларига олишади. Улар албатта, пардозловчилар ишининг чала қилишига йўл қўйишмайди. зарур пайтда эса ёрдамлашишади ҳам. Ишлар ҳам тезлашади.

Ана шундай масалаларни тез-тез муҳокама этишга тўғри келади. Ахир «Туркменгазпром» хўжалигида 5 та йирик саноат бирлашмаси, 3 та бурғулаш бошқармаси, 10 дан зиёд посёлка бор. Бирлашмада меҳнат қилаётганлар эса 15 минг кишидан ошиб кетди.

Газчилар, бурғуловчилар, қурувчилар чўлнинг ноқулай шароитларида ишлашига тўғри келади. Шунинг учун бу ерда одамларнинг меҳнат қилиш, дам олиш, турмуш шароитларини яхшилаш масалаларига алоҳида эътибор берилади. Ўзгача бўлиши мумкин ҳам эмас. Шу сабабли ўзаро учрашганларида кўп масалаларни — ремонтчи бригадалар учун кийимхоналар қуриш, чўлда марказий телевидение кўрсатувларини томоша қилиш имконини берадиган қурилмани топиш сингари масалаларни муҳокама қиладилар.

Лекин суҳбатдошлар барча масалаларда бир хулосага келадилар, деб бўлмайди. Баъзан мунозара қилиш, у ёки бу фикрни ҳимоя қилишга тўғри келади.

— Бу фикрингизга қўшилмайман, — деб аччиқланди Павел Иосифович, — ёшлар клублари учун квартира ажратишдан аввал уни ташкил этиш керак. Комсомоллар билан учраш, улар билан суҳбатлашиб кўр: бўш вақтларни ўтказишни уюштириш борасида нималарни режалаштиришяпти, Хона топиш эса қийин масала эмас. Автоклуб масаласига келсак — улар жуда керак, бу фикрингга қўшиламан.

«Туркменгазпром»да ишчиларнинг бўш вақтини ва дам олишини ташкил этиш масаласига алоҳида эътибор берилади. Бирлашманинг социал эҳтиёжларга ажратган маблағи оз эмас. У йиллик фойда ҳисобига тобора кўпайиб кетмоқда.

Ишлар ана шунақа. Хуллас, одамларнинг талаб ва эҳтиёжлари ҳақида гап кетаётганда бу масалага алоҳида эътибор беріляпти.

Маршрут афсонага етаклайди

Ашхободдан 100 километр узоқдаги Копет-Доғ тоғларида жойлашган Бахерден ғори ҳақида кўплаб ривоятлар тўқилган. Бу — бир неча йирик хоналардан иборат ҳақиқий ер ости кошонасидир. 150 метр чуқурликдаги нимқоронғуликда тиниқ кўл суви жилваланиб туради. Унинг узунлиги 70 кенглиги эса 20 метрдан зиёддир. Шифобахш хусусиятга эга бўлган бу ер ости суви доим 34-37 даража иссиқликда сақланиб туради.

Илк бор Бахерден ғори ҳақида 1887 йилда маълумотлар тўпланган. Олимларнинг тахминига кўра ер ости сувлари бир неча асрлар мобайнида ернинг бўш қатламларини ювиши натижасида юзага келган.

Айни пайтда Туркманистон пойтахтига саёҳатга келадиган меҳмонларнинг туристик маршрутига Бахарден ғори ва кўлига сафар қилиш киритилган. Ғорни томоша қилишда қулай шароит яратиш мақсадида ер ости залларига электр токи ўтказилган. Лекин ёритгичлар шундай ўрнатилганки, улар бу ерда макон топган кўршапалакларни заррача безовта қилмайди. Тикка, серқирра пастликка эса зина ёрдамида тушилади. Кўл қирғоғида илиқ сувда чўмилиш истагини билдирганлар учун алоҳида кийимхоналар яратилган.

Қорақумда лаққа балиқ

Ашхободлик овчи Марат Ниёзов чўлнинг қоқ ўртасида оғирлиги 60 килограммли, узунлиги 180 сантиметрли лаққа балиқ ушлади. Республика балиқ хўжалиги бошқармасида эса ТАСС мухбирига бу Қорақумдаги сув ҳавзаларида учрайдиган энг йирик балиқ эмас, деб изоҳ бердилар.

Ўлкага Қорақум канали сувлари етиб келгач, бу ер учун ғайри табиий бўлган соҳа — балиқчилик гуркираб ривожлана бошлади. Туркманистонлик ихтиолог-олимлар ташаббусига кўра каналга, шунингдек, унинг трассаси бўйида пайдо бўлган қудуқ ва ҳавзаларга оқ амур ва бошқа балиқлар тарқатиб юборилди.

Бугунги кунда ўттизга яқин кўл ва сув омборларида туркманистонлик балиқчилар кўплаб маҳсулот етиштирмоқдалар. Уларнинг ҳажми йилига 4 минг тоннага етиб қолди.

Туркманистон балиқчилик хўжалигининг истиқболи порлоқ. Қурилаётган Заид сув омбори ва Тошовуз канали унинг гуркираб ривожланишига олиб келади.

Гиламлар камалаги

Туркманистонда гиламга бўлган эътибор ўзига хосдир. Ҳатто республика гербига ҳам унинг акси туширилган. Бу ерда туркман гилами тўшалмаган уйни учратиш қийин. Гилам тўқиш санъатини ўзлаштирмаган аёлларни топиш эса ундан ҳам қийин. Гиламнинг сифати унинг нечоғлиқ пишиқ ва зич тўқилганлигига боғлиқ. Ҳар бир квадрат метрда ўнлаб рангдаги ипларни моҳирлик билан тўқиб, шу майдонда ўртача 300—400 минг тугун тугадилар.

Кўплаб мўъжизаларни кузатган Италиянинг ўрта асрдаги сайёҳи Марко Поло туркман гиламига «энг нафис ва гўзал гиламлардир» деб баҳо берган эди.

«Гилам тўқиш игна билан қудуқ қазиш билан баробар» деган халқ мақоли бор. Дарҳақиқат, гиламдўзлар кун давомида катталиги кафтдек гиламчани тўқишга ва ўн мингга яқин тугун тугишга улгурадилар. Ана шуни ҳисобга олиб гиламдўзлар меҳнатига баҳо бергудек бўлсак, аввало туркман аёллари 200 квадрат метр майдонда 50 миллионга яқин тугун туганликларини бир лаҳза тасаввур қилиш керак.

Қўлда тўқилган туркман гиламлари ўз жилваларига, рангларининг ёрқинлигига ва пишиқлигига кўра бутун жаҳонда шуҳрат қозонган. Халқаро кўргазмалар ва ярмаркаларда бу маҳсулотлар бир неча марта олтин медаль ва дипломлар билан тақдирланган. Ҳозирги кунда «Туркменковёр» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 12 та фабрикасида ҳар йили қарийб 70 минг квадрат метр гилам ва гилам маҳсулотлари тўқилмоқда.

Теплоходда барханлар оша

Биз Головное посёлкасидан сафарни бошладик. Айнан ана шу ердан 30 йил муқаддам жаҳондаги энг йирик сунъий сув йўли қурилиши бошланган эди. Оқим бўйлаб пастга сузиб бораётган оппоқ теплоход бортидан Қорақум канали чўлдаги ўлкани қанчалик ўзгартириб юборганлигини аниқ тасаввур қилиш мумкин.

Чап томондан ям-яшил ўрмонга бурканган Ничка шаҳарчаси кўринди. У канал қурувчиларининг норасмий пойтахтига айланган. 60-йилларнинг бошида бу ерга мамлакатимизнинг турли бурчакларидан ишчи ва мутахассислар кўчиб келдилар. Канал қурилишида туркман халқига Совет Иттифоқининг қирққа яқин миллат вакиллари кўмаклашдилар.

Теплоход тезликни пасайтириб, сувда ишлаб турган қурилмаларни айланиб сузиб ўтди. Бу каналнинг ўзига хос хусусиятидир: ундан фойдаланиш билан бир пайтда қурилиши ҳам давом эттириляпти. Каналнинг бутун трассаси бўйлаб одамлар қудратли техника ёрдамида уни кенгайтирмоқдалар ва чуқурлаштирмоқдалар.

Ана шу қурилмаларда Сергей Семёнович Балаев бригадаси меҳнат қилмоқда. Унинг иш стажи роппа-роса 30 йил. Бригада етакчиси гидроқурувчиларнинг шинамгина Караматниёз посёлкасида истиқомат қилади.

С. Балаевнинг олти ўғли ота изидан боришди. Тўнғич ўғли Игорь Ничкадаги гидроузелда прораб бўлиб ишляпти. Худди отаси сингари боғдорчилик шайдоси. Ана шу боғ чўлнинг қоқ ўртасида, қумли барханлар устида бунёд этилганлигини эслаганимизда янада ҳайратланамиз.

В. И. Ленин номи берилган Қорақум канали республикада ишлаб чиқариш кучларининг кескин ривожланишини таъминлади. Канал бонасида ҳозирги пайтда Туркманистонда етиштириладиган пахтанинг ярми етиштирилмоқда. Бу хўжаликда кўплаб деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари олинаётганлиги диққатга сазовордир.

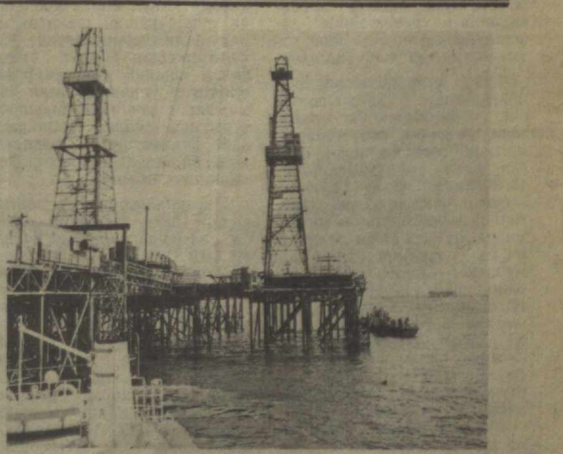

«Челекенморнефтгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи Каспийда нефть конидан фойдаланишни йўлга қўйди. Қазилма бойлик денгиз остидан ўтказилган кўп километрли қувурлар ёрдамида қуруқликка етказиб берилмоқда.

Суратда: нефть кони миноралари.

С. Метелица, К. Муродов фотолари.
ТАСС фотохроникаси.

(Саҳифада ТАСС материалларидан фойдаланилди).

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси олдидан

ЭКСТЕНСИВ ЙЎЛГА ҒОВ СОЛИНИШИ КЕРАК

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети саноат комиссиясининг мажлисида республика бир қанча министрликлари ва идоралари, йирик бирлашмаларининг беш йиллик иккинчи йилидаги дастлабки иш якунлари ва уларнинг 1988 йилги планлари муҳокама қилинди. Мажлис Ўзбекистон ССР Олий Совети сессияси арафасида депутат А. С. Воеков раислигида ўтди.

СССР Давлат статистика комитетининг яқинда берган ахбороти мажлис йўналишини белгилаб берди. Бу ахборотда мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг шу йил 9 ойлик плани қандай бажарилганига якун ясалди. Ўзбекистон саноатининг бир қанча тармоқлари қониқарсиз ишлаётганлиги, меҳнат унумдорлигининг ниҳоятда секин ўсиши, шартномадаги мажбуриятларни бажариш, ассортиментга риоя этиш, маҳсулот сифатини ошириш борасида қалтис вазият вужудга келганлиги айтилди. Республика саноати бирорта ҳам кўрсаткич жиҳатидан Иттифоқдаги ўртача эришилган даражага етиб олгани йўқ.

Хўш, бунга сабаб нима? Депутатлар ишлар аҳволини таҳлил этиб, узоқ давом этаётган ўпиришлардан чиқиш йўлларини белгилаб бердилар.

Ишлаб чиқаришнинг бутун ўсишига капитал маблағлар ҳажмини кўпайтириш, ишловчилар сонини ошириш ҳисобига эришилган, деган асосий хулоса чиқарилди. Республика Енгил саноат министрлигининг иши бунга яққол мисол бўла олади. Манфур экстенсив йўл вужудга келиб, ҳозир хўжаликни қайта қуришнинг бутун жараёни шунга қарши қаратилган. Машинасозликнинг ўзидагина 300 га яқин корхона шартномаларга мувофиқ маҳсулот етказиб беришни уддалай олмади. Бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот кам берилган. Буларнинг оқибатида катта-катта жарималар тўланган, завод ва фабрикалар оладиган фойда камайиб кетган. Депутатлар бу корхоналарда рақамли программа билан бошқариладиган ҳар 10 та станокнинг бири ишламаётганлигини, икки ва уч сменали иш режимига саноқли коллективларгина ўтганлигини айтдилар.

Бугунги кунда халқ учун мўлжалланган моллар, харидоргир маҳсулотлар ва «Н» («Янгилик») индекси қўйилган маҳсулотлар ишлаб чиқариш программаси барбод этилди, деб айтиш мумкин.

Бу камчиликлар тасодифий ҳол эмас. Уни қисман республиканинг планлаштирувчи органлари «программалаштиришган», негаки улар тармоқларга амалга ошириб бўлмайдиган топшириқлар бергандилар. Депутатлар Ўзбекистон ССР Госпланини тўғри танқид қилдилар, чунки Госплан вақтида қайта қурила билмай, янгича шароитда хўжалик юритишнинг муҳим проблемаларини ҳал этишга қодир нуфузли орган бўлиш ўрнига қўпол оралиқ бўғинлигича қолган. Таассуфки, келгуси йил планларини тузишда ҳам силжишлар деярли сезилаётгани йўқ. Госплан ҳамон «эришилган маррага қараб» ишлаяпти, бозор талабларини, моддий-техника таъминотидаги вазиятларни назарда тутмаяпти. У амалда ташкилотчилик иши билан шуғулланмаяпти, халқ хўжалиги комплексининг турли тармоқларига тегишли ёрдам бермаяпти. Ўзбекистон саноатининг тўққиз ойлик иш натижалари бу нарса нималарга олиб боришини яққол кўрсатиб турибди.

Депутатлар комиссияси республика Енгил саноат министрлиги, мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги, «Узглавстройдревпром», «Главмашхлопководства», «Узбекхлопкомаш», «Узбектекстильмаш», «Средазкабель», «Узбитхим», «Узбитпластик» бирлашмалари раҳбарларининг ҳисоботларини тинглади. Депутатлар республика саноати аҳволини кўрсатадиган тармоқлардаги ишлар ҳолати билан нақадар чуқур танишиб чиққанликларини шу рўйхатнинг ўзиёқ очиқ-ойдин кўрсатиб турибди.

Фақат «Узбитпластик» бирлашмасининг ўзигина беш йилликнинг иккинчи йилини ҳамма кўрсаткичлар юзасидан ижобий баланс билан якунламоқда. Айни шу сабабли бу коллектив чет эл фирмалари билан ҳамкорлик қилишга қодир бўлиб чиққанлиги тасодифий эмас. «Узбитпластик» билан Италия «Аль Ма Розе» фирмаси базасида қўшма «Совпластитал» корхонаси тузилди. Келаси йилдан бу ерда маҳсулот хиллари анча кўпайтирилиб, сифати оширилмоқчи. Коллектив ишлаб чиқаришни янгилаш ва кенгайтириш учун валюта билан анчагина маблағ олиши мумкин. Хўжалик юритишнинг ҳозирги шароитида, меҳнат коллективларининг ҳуқуқлари кенгайтирилган бир пайтда бу йўл энг самаралидир.

Аммо бундай мисол, таассуфки, якка-ёлғиздир. Бошқа министрликлар, идоралар, бирлашмаларнинг вакиллари йўл қўйилган ўпирилишни оқловчи важлар топишга уриниб кўрдилар, холос. Бунда хом ашё тўлиқ етказиб берилмаслиги, моддий-техника базаси заифлиги, давлат қабулининг орттирилган талабларидан иборат «синашта» баҳоналардан кўпроқ фойдаланилди. Аммо депутатлар уларнинг боқимандалик кайфиятларини, ўпирилишдан чиқиш учун иқтисодий омиллардан фойдалана билмасликларини тўғри кўрсатиб ўтдилар.

Мисол учун тўққиз ойда 427 та йигириш машинаси ва 147 та арқоқ машинасини кам берган «Узбектекстильмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасидаги ўпирилишини нима билан оқлаш мумкин? Енгил саноат учун 1,8 миллион сўмлик машина-ускуна ва эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш программаси бажарилмади.

«Средазкабель» ҳам дуруст ишламади. 3,5 минг километрдан зиёд ток узатиш кабеллари, бошқа маҳсулотлар тайёрлаш барбод этилди.

Енгил саноат министрлигининг корхоналари шартномадаги мажбуриятларини бузиб, 92,3 миллион сўмлик кам маҳсулот берди. Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлиги эса 5,5 миллион сўмлик маҳсулот етказиб беришни барбод этди. Давлат сифат инспекцияси тайёрланган мебелнинг 16 процентини брак қилди.

Шу министрликлар ва идораларга қарашли корхоналар бу йилги планни бажаролмаслиги очиқ-ойдин кўриниб турибди. Лекин йўл қўйилган хато-камчиликлар мушкуллиги ҳозиргидан кам бўлмайдиган келаси йилга сабоқ бўлмоғи лозим, деб таъкидлашди депутатлар. Қарийб ҳамма коллективлар ўзини ўзи пул билан таъминлаш ва хўжалик ҳисобига ўтадилар. Улар синиб қолмасликлари учун ҳамма бўлинмалари ишини қайта қурмоғи, Иттифоқ ички бозорлари ва чет эл бозорларини ўрганиб чиқмоғи, шартномалар тузиб, уларни сўзсиз бажармоғи лозим. РСФСР, Украина ва Белоруссиядаги турдош корхоналарнинг ёрдамларига суянибгина қолмасдан, айни вақтда малакали кадрлар тайёрлашга ҳам алоҳида эътибор бериш лозим. Экстенсив методларга бараварлаштириш одатларига абадий барҳам бериб социал соҳага кўпроқ эътиборни қаратиш керак. Республика саноати вужудга келган масалаларни комплекс равишда ҳал этган тақдирдагина сурункали турғунликдан чиқа олади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Саноат комиссиясининг ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари депутат А. С. Икромов қатнашди. Комиссия ишлаб чиққан тавсия ва таклифлар Ўзбекистон ССР Министрлар Советига, Иттифоқ министрликлари ва идораларига юбориладди.

(ЎзТАГ).

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ: ЭРТАНГИ КУН ВАЗИФАЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИ ТАЙЁРГАРЛИК КОМИССИЯСИ МАЖЛИСИДАН

Мамлакатимиз социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш программасини амалга ошириш халқ хўжалиги вазифаларини тезкорлик билан ҳал этишни талаб қилади. Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан янада тўлароқ таъминлаш яқин келажакда ҳал этиш лозим бўлган энг асосий масалалардан биридир. Бу мақсадга эришиш агросаноат комплекси ишининг самарадорлигига бевосита боғлиқ. Агросаноат комплекси фақат совхозлар ва колхозларнигина эмас, шу билан бирга қайта ишловчи саноатни ҳам бирлаштиради. Дастурхонимизнинг мўл бўлиши ана шу мураккаб механизм барча бўғинларининг қандай ишлашига боғлиқдир.

Ўзбекистон ССР Олий Совети агросаноат комплекси тайёргарлик комиссиясининг мажлисида республика агросаноат комплексини 1988 йилда ривожлантириш давлат плани лойиҳаси кўриб чиқилди. Мажлисни комиссия раисининг ўринбосари, Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори М. М. Мирзаев бошқарди.

Депутатлар муҳокамани бошлаб бердилар. Улар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши ва қайта ишловчи саноатнинг келгуси йилдаги тараққиёт истиқболлари билан боғлиқ бўлган конкрет масалаларни тилга олдилар.

— План лойиҳаси КПСС XXVII съезди белгилаб берган топшириқлари асосида ишлаб чиқилган, — деди ўз нутқида Ўзбекистон ССР Госплани раисининг ўринбосари Р. А. Гиниятуллин. — Бу лойиҳа аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари ва халқ истеъмоли моллари билан таъминлаш даражасини мунтазам ошириб боришга қаратилган.

Докладчи агросаноатнинг эртанги вазифаларини таърифлаб берувчи конкрет рақамлар ва кўрсаткичларни келтириб ўтди. Пахта толаси, тамаки, каноп харид қилиш Иттифоқ органларининг қарорларига мувофиқ камайтирилиши муносабати билан бир неча ўн минг гектар ер бошқа экинлар экиш учун ажратиб берилади. Бу эса илмий жиҳатдан асосланган алмашлаб экишни кенг жорий этиш, ем-хашак етиштиришни кўпайтириш имконини беради. Сабзавот, мева, узумни кўпроқ етиштириш кўзда тутилган. Қайта ишловчи саноат корхоналарини реконструкция қилиш ва техника билан қайта жиҳозлаш ҳисобига консерва, мева шарбатлари, қадоқланган гўшт, сут ва бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш кўпайтирилиши керак. Ўзбекистон территориясида агросаноат комплексини ривожлантиришга маблағ билан таъминлашнинг ҳамма манбалари ҳисобидан 3672,7 миллион сўм сарфланади.

Докладда келтирилган бу рақамлар ғоят салмоқлидир. Бироқ депутатлар таъкидлаб ўтганларидек, сарфланган бу маблағлар яхши самара бериши учун ишни пухта ташкил этиш, ижрочилар ўз масъулиятларини тўла ҳис этишлари, хўжалик юритишнинг замонавий формаларидан кенг фойдаланиш талаб қилинади. Ҳозирча эса айнан шулар етишмаяпти. Акс ҳолда тўққиз ойлик ишлаб чиқариш якунларига кўра, пахта, сабзавот тайёрлаш суръатларининг ўтган йилнинг шу даврига нисбатан пасайиб кетганлигини қандай изоҳлаш мумкин? Қорақалпоғистон автоном республикасида, Бухоро, Сирдарё областларида гўшт, сут, тухум етиштириш планлари барбод этилиши хавфи бор.

— Госплан контрол қилиш формаларини қандай такомиллаштирмоқда? — деб савол берди депутат В. И. Сускин.

Бироқ у аниқ жавоб ололмади. Келгуси йилда атир совун ва майонез ишлаб чиқаришни камайтириш боиси тўғрисидаги саволга ҳам аниқ жавоб берилмади. Мажлис аҳли атир совун сифати тўғрисида аччиқ гапларни айтдилар. Дарҳақиқат, у ҳеч нарсага арзимайди.

Агросаноат комплексини ривожлантиришнинг истиқбол планини муҳокама қилиш янги йилдан анча аввал бошланганлиги тасодифий эмас. Қайта қуриш янгича ёндашишни: қоғоздаги жарангдор рақамларни эмас, балки белгиланган режалар сўзсиз бажарилишини талаб қилади. Тайёргарлик комиссияси мажлисида республика Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосари И. Қ. Қурбонов, бўлинмалар ва корхоналарнинг раҳбарлари сўзга чиқдилар.

— Табиатни муҳофаза қилиш тадбирларига ажратилган тўртмиллион сўм жуда камлик қилади, — деди ўз нутқида депутат М. М. Мирзаев. — Госплан Давлат агросаноат комитети билан биргаликда бу кўрсаткични қайта кўриб чиқиши лозим, деб ўйлаймиз.

«Меҳнаткашларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан янада тўлароқ таъминлаш учун корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларини, шунингдек боғдорчилик-полизчилик ширкатларини ривожлантиришга катта эътибор бериш зарур, — деган таклиф тушди. — Бу соҳада ҳали кўп иш қилиш керак.

Р. А. Гиниятулиннинг жавобидан маълум бўлишича, қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг анчагина қисми шахсий ва ёрдамчи хўжаликларда етиштирилмоқда. Уларни келгуси йилда янада ривожлантириш учун ажратиб берилган участкаларга йўл очиш, электр энергияси, уй-жой билан таъминлаш планлаштирилмоқда.

Депутатлар қайта ишловчи саноат корхоналарини ривожлантиришга алоҳида эътибор бердилар. Бу корхоналарнинг моддий-техника базаси ҳозирги ошиб бораётган талабларга монанд эмас. Машина-ускуналар модернизациялашга муҳтож, технология эса оқсамоқда. Бу соҳада ходимларнинг социал-маиший шароитини яхшилашга кам эътибор берилмоқда. Масалан, Самарқанддаги «Ўроқ ва Болға» консерва заводи цехларида томдан чакка ўтиб ётади, маиший хоналар йўқ. Корхоналарнинг раҳбарларига, маҳаллий Советлар ва жамоатчилик билан биргаликда ана шу камчиликларни қисқа муддат ичида тугатиш, социалистик мулкнинг ўғирланишига қарши муросасиз кураш олиб бориш тавсия қилинди.

Депутатлар комиссиясининг аъзолари беш йилликнинг учинчи йили плани сўзсиз бажарилиши учун республика агросаноати ҳамма бўғинлари ишини қатъий яхшилаш зарурлигини айтдилар...

(ЎзТАГ).

СССР ДАВЛАТ БАНКИНИНГ АХБОРОТИ

Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллигини нишонлаш юзасидан чиқарилган 1, 3 ва 5 сўмлик юбилей танғаларининг фотосуратида ТАССнинг айби бўлмаган техник сабабларга кўра танғаларнинг суратлари билан оригиналлари ўртасида: «Аврора» крейсерининг тасвири ва «Л» ҳарфининг ёзилишида номувофиқликка йўл қўйилган.

ЎЗТАГ ТУЗАТИШИ

«Совет Ўзбекистони» газетасининг 22 октябрь сони 3-бет 7-устунида юқоридан учинчи абзацдаги биринчи жумла қуйидагича ўқилсин:

«Яна бир муҳим муаммо — халқ хўжалигини энергия билан барқарор таъминлаш ҳамда республика ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантиришни янада жадаллаштириш учун ишончли базани барпо этиш тўғрисида тўхталмоқчиман». (ЎзТАГ).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

МАТЕРИАЛИСТИК ДИАЛЕКТИКА ВА ИЛМИЙ БИЛИШ

• *Назария масалалари*

Партия XXVII съездида таъкидланганидек, ғояларнинг ўзи ҳар қанча жозибали бўлмасин, омманинг социал-сиёсий тажрибаси билан қўшилиб кетмаса, ўз-ўзидан яхлит ва актив дунёқарашни шакллантира олмайди. Назарияни активлаштириш, унинг практика билан алоқасини мустаҳкамлаш партия стратегиясининг таркибий қисми ҳисобланади. Шунинг учун у кечиктириб бўлмайдиган вазифа ва объектив социал эҳтиёждир. В. И. Ленин таълим берганидек, «Илғор назарияга амал қилувчи партиягина илғор курашчи ролини бажара олади». Доҳиймизнинг бу сўзлари бугунги кунда — революцион янгиланиш жамиятнинг барча соҳаларида кетаётган бир даврда ўз аҳамиятини йўқотмаган ҳолда, янгича куч билан жаранглямоқда.

Жамият ривожлана бориши билан назария ҳам такомиллашиб, бойиб боради. У ўзининг ривожланишида эски қоидалардан, эскича тафаккурлашдан воз кечади, юз бераётган воқеа ва ҳодисаларни янгича тафаккурлаш асосида таҳлил этади. Назария билан практиканинг алоқасини мустаҳкамлаш оддий даъват эмас, балки, бу алоқа диалектик тарзда бўлиб, практика — билишнинг асоси, ҳақиқат мезони бўлса, назария—ижтимоий ҳаётнинг пишиб етилган эҳтиёжларини акс эттириб, унинг ривожланиши қонунларини ўрганиб, тараққий қилиш истиқболларини белгилаб беради. Коммунистик партия марксча-ленинча назарияни доимо ривожлантириб боради, шу асосда ўз стратегиясини ишлаб чиқади ва омманинг революцион яратувчилигига раҳбарлик қилади. Шунга кўра, янгича тафаккурлаш — революцион тафаккурлашдир. Зеро, у диалектик тафаккурлашдир.

Фақат материалистик диалектикагина жадаллаштириш стратегиясининг моҳиятини тўғри ва ҳар томонлама очиб беришга қодир бўлган янгича тафаккурлашнинг методологик асоси бўлиши мумкин. Ана шу методологияга суянибгина, жамиятимизда юз бераётган зиддиятли ва шунинг учун ҳам мураккаб бўлган қайта қуришнинг барча томонларини тўғри англаш ва янгича мушоҳада қилиш мумкин. Худди шундагина объектив диалектика билан субъектив диалектиканинг ўзаро муносабати яққол ва тўла ифодаланадиган бўлади.

Материалистик диалектика социал ҳаётнинг ва ижтимоий амалиётнинг методологияси сифатида жамиятдаги воқеа ва жараёнларни илмий тушунишга ёрдам беради. Шунга кўра, у совет жамиятида юз бераётган ўзгаришларнинг мустаҳкам ғоявий негизи сифатида кўринади. Бу назариянинг зўр ўзгартирувчилик кучи унинг социал жараёнларни таҳлил қилишдагина эмас, балки унинг доимий равишда янгиланиш қобилиятида, ўзи очган ижтимоий тараққиёт қонунларининг объективлигида кўринади.

КПСС XXVII съезди материалистик диалектика методини ҳозирги воқеликни таҳлил қилишга татбиқ этишнинг ажойиб намунасини кўрсатди. Съезд эскирган, умри тугаган, лекин ўрнини янгисига бўшатиб беришни хоҳламаётган барча нарсаларга қарши революцион муросасизликни ошкораларча намойиш этди. Айни вақтда Коммунистик партия ўз олдига қўйган вазифаларни дадил ҳал этиш йўлларини ишлаб чиқди, замона қўйган ва ижтимоий тараққиёт жараёнида пишиб етилган барча муаммоларга янгича ёндашди.

Зотан, материалистик диалектиканинг қиммати шундан иборатки, у ижодий тафаккурлашга, нарса ва ҳодисаларнинг моҳиятини тўғри тушунишга, дунёда бўлаётган воқеалар боришининг пировард оқибатини англаб етишга, илмий-назарий муаммоларни ва революцион амалиёт вазифаларини мустақил ҳал этишга имкон туғдиради. Зеро, марксча-ленинча дунёқарашни шакллантириш билимларни пассив ўзлаштиришдан иборат эмас, балки ижодий тафаккурлай олишдан, ўзлаштирилган билимларга танқидий ёндашиб, турмушга қўллай билишдан, ҳаёт ҳақиқатини қидириб топа билиш қобилиятини ўстиришдан иборат.

Материалистик диалектиканинг янги тафаккур услуби сифатидаги самарадорлиги КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг 1987 йил январь, июнь Пленумлари материалларида янада ёрқинроқ ўз ифодасини топгандир. Мамлакатимиз ичида, шунингдек халқаро майдонда юз бераётган жараёнларни диалектик таҳлил қилиш асосида партиянинг XXVII съезди жамиятнинг иқтисодий, сиёсий ва маънавий ҳаёти соҳасидаги янги тафаккурлашнинг асосий принципларини ишлаб чиқди, идеологик ишга янгича ёндашишни белгилаб берди.

Материалистик диалектика ҳозир қайта қуришнинг ғоявий асоси ва энг муҳим қуроли сифатида яққол кўринмоқда. Ана шу шароитда олимлар олдида материалистик диалектиканинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини муваффақиятли ҳал қилиш учун илмий билимларни дунёқарашлик ва методологик имкониятларини тўла ва чуқурроқ очиб беришдан: ҳар бир совет кишисида янгича тафаккурлашни шакллантиришдаги заруриятини, ижтимоий ҳаётдаги ўзгаришларни барча қийинчиликлари ва зиддиятлари билан тўғри акс эттиришга қодирлигини ҳар томонлама асослашдан иборатдир. Қайта қуриш жамиятнинг иқтисодий, социал-сиёсий ва маънавий ҳаётида туб ўзгаришларни амалга оширишни талаб қилибгина қолмасдан, шу билан бирга ҳар бир киши тафаккурини ҳам қайта қуришни, бизнинг олға қараб боришимизга ҳалақит берадиган, қотиб қолган ҳар қандай қараш ҳамда тасаввурларни қатъият билан бузиб ташлашни ҳам тақозо қилади. Барча совет кишилари қайта қуришнинг заруриятини қанчалик тез англаб етар экан, янгича ташаббус ва ижодкорлик билан фикрлаш, меҳнат қилишни ўрганар экан социал иқтисодий тараққиётни жадаллаштириш шунчалик муваффақиятли боради. Буларнинг ҳаммаси оилавий тарбияда, умумтаълим мактаблари, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида, меҳнат коллективларида шахснинг дунёқарашлик ва методологик тайёргарлигини ошириш мазмуни, форма ва методларини белгилаш билан боғлиқ бўлган масалаларни ишлаб чиқишни кун тартибига қўймоқда. Бу масала бугунги кунда алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Материалистик диалектиканинг илмий билиш ва ижтимоий практикага таъсиридан иборат қонуний жараён айни вақтда диалектиканинг ўзига ҳам истиқболли оқибатларни келтириб чиқариши табиий ҳолдир.

Ҳозирги замон фанидаги янги кашфиётлар ва ижтимоий практика талаблари таъсирида материалистик диалектиканинг асосий қоидалари янада ривожланяпти ва бойияпти. Улар янада мазмунлироқ бўлиб боряпти.

Материалистик диалектиканинг қайта қуришнинг муҳим ғоявий қуроли сифатидаги ролини орта боришлигини айниқса, жамият ривожланишига халақит бераётган ва қотиб қолган эскича қарашларга қарши курашда кўриш мумкин. Шунингдек, янгича тафаккурлаш позицияси нуқтаи-назаридан диалектиканинг ўз мазмунини қайта мушоҳада қилишни ҳаётнинг ўзи тақозо этмоқда. Масалан социализмнинг зиддиятлари ҳақидаги масалани олиб қарайлик. Илгари у қандай ёритиларди? Унинг кўп қиррали кўринишлари ва уларни туғдирган сабаблари конкрет эмас, балки умумий формада ёритиларди. Социализм зиддиятлари умумийроқ тарзда кўрсатиларди. Амалда диалектик зиддиятнинг кескинлиги ва мураккаблиги ҳисобга олинмас эди. Бундай ёндашиш практика учун ҳам, назария учун ҳам ҳеч нарса бермас эди. Бу борада анча-мунча тадқиқотлар қилинган бўлса ҳам, диалектик зиддиятнинг умумийроқ тушунишнинг асоссизлигини ва у ёмон оқибатларга олиб келишлигини қайта қуриш жуда яққол кўрсатди. Қайта қуришнинг боришининг ўзи ривожланаётган социализм зиддиятлари табиатига янгича қарашни талаб қилди.

Социализм зиддиятларига янгича ёндашиш моҳияти нималардан иборат:

биринчидан, қайта қуриш бизнинг жамиятимизда мавжуд бўлган барча реал зиддиятларни, ҳатто илгари гапириш мумкин бўлмаган соҳалардаги зиддиятларни ҳам объектив ва очиқчасига кўрсатиб берди, уларнинг келиб чиқиши сабаблари ва илдизларини очиб ташлади, уларни ҳал этиш йўлларини ҳам белгилаб берди.

иккинчидан, қайта қуриш фақатгина бу зиддиятларнинг умумийлиги ва объективлигини очиб бериbгина қолмасдан, балки комплекс тарздалигини ва ўзаро боғлиқлигини ҳам равшан кўрсатиб берди. Масалан, экономика соҳасидаги зиддиятлар социал соҳадаги зиддиятларнинг кескинлашувига таъсир қилишини, кейингиси ўз навбатида маънавий соҳадаги зиддиятларнинг ривожланишига салбий таъсир этишини кўришимиз мумкин;

учинчидан қайта қуриш жараёни шуни кўрсатадики, ривожланаётган социализм зиддиятлари ташқаридан олиб кирилмаган, балки унинг ўз ривожланишидан ички табиати ва моҳиятидан келиб чиққан бўлиб, улар жамиятнинг бутун структурасига сингиб кетгандир. Агар бундай зиддиятлар ўз вақтида пайқалмаса ва бартараф этилмаса, социализм табиатига зарар етказиши мумкинлигини ижтимоий практика яққол кўрсатиб берди. Шунинг учун ҳам, юқоридаги зиддиятларни катта масъулият билан ҳисобга олиш зарур. Чунки бу зиддиятлар социализмнинг моҳиятли томонларини қамраб олгандир. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми таъкидлаб ўтганидек, «назариянинг қимматти ҳаёт зиддиятларини аниқ акс эттиришдадир» деган ленинча кўрсатманинг унутилиши натижасида турли соҳаларда танглик ҳодисалари орта борди, социал айниш элементлари пайдо бўлди, социал ахлоқийлик юз тубан кета бошлади ва ҳоказолар. Буларнинг ҳаммаси социалистик жамият табиатига бутунлай ёт ҳодисалардир;

тўртинчидан, қайта қуриш диалектик зиддиятларни ҳал этиш масалаларини ҳам янгича қўйди. Жамият зиддиятлари ўз ҳолича мавжуд бўлмайди, у қайси соҳада кўринмасин, улар тарихий фаолиятда объект ва субъект сифатида кўриниб, кишилар ўртасидаги ўзаро муносабатларни қамраб олади. Бундан келиб чиқадики, зиддиятларнинг ҳал этилиши кишиларнинг актив фаолияти билан боғлиқдир. Демак, зиддиятлар сўзда эмас, амалда ҳал этилиши лозим. Бугунги қайта қуриш даврида камчиликларни танқид қилиш билан чекланиб қоладиган лоқайд зиддият яратувчилар эмас, балки уларни бартараф этишга қатъият билан киришадиган курашчилар керак.

Зиддиятларга янгича ёндашишни ҳисобга олган ҳолда, социал диалектиканинг кўпқиррали масалаларига, чунончи, социал-синфий ва миллий муносабатлар, турмуш тарзини шакллантириш, маданият, янгича урф-одатлар, анъаналар ва бошқаларга мурожаат қилиш ҳамда улардан келиб чиққан муаммоларни илмий ҳал этиш зарур. Жамиятнинг иқтисодий-сиёсий, социал-синфий ва маънавий ҳаётида мавжуд бўлган реал зиддиятларни тадқиқ этиш учун илмий асосланган тавсияномаларни тайёрлаш зарур — буни олимлардан қайта қуриш талаб қиляпти. Диалектика назариясининг шунга ўхшаш бир қатор масалалари борки, уларни янгича тафаккур нуқтаи-назаридан қайта мушоҳада қилмасдан иложимиз йўқ.

Шуни таъкидлаб ўтиш кераккі, олдинги йилларда республика олимлари диалектика назариясини ишлаб чиқишда муҳим натижаларга эришишди. Қилинган тадқиқотлар натижаси бўйича 10 та докторлик ва 50 та кандидатлик диссертацияси ёқланди, 30 дан кўпроқ монографиялар ва бошқа илмий ишлар босилиб чиқди. Эришилган натижаларни сақлаган ва янада бойитган, шунингдек, ҳозирги замон талабларини ҳисобга олган ҳолда бизнинг олдимизда диалектика проблемасини янада чуқурроқ ишлаб чиқиб, уни янги, сифат жиҳатдан юқори даражага кўтариш вазифаси турибди. Буни бажаришимиз шунинг учун ҳам муҳимки, диалектика назариясини ишлаб чиқиш Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг идоралараро мақсадли программасига киритилган. Бу вазифани ҳал этиш ўтказилаётган тадқиқотларнинг координация ва кооперация қилишни, уларнинг сифат ва самарадорлигини оширишни талаб қилади.

Диалектика ва илмий билишнинг юқоридаги ва шунга ўхшаган актуал масалалари Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти базасида 23 октябрда очиладиган илмий-назарий конференциянинг диққат маркази туради. Унинг ишида Москва, Ленинград, Харьков, Новосибирск, Ўрта Осиё республикаларининг таниқли олимлари қатнашадилар. Конференцияда материалистик диалектиканинг актуал масалаларига бағишланган 150 дан ортиқ доклад ва илмий ахборотлар тингланади.

Биз уларни муҳокама этиш жараёнида, масалага янгича ёндашишдан келиб чиқадиган илмий-амалий тавсияларни ишлаб чиқишни назарда тутмоқдамиз. Бу нарса диалектика ва илмий билишнинг логикаси масалалари бўйича тадқиқотларни юқори даражага кўтариш ва КПСС XXVII съезди, партия Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларидан келиб чиққан мамлакатнинг социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш вазифаларини ҳал этишга муносиб ҳисса қўшишга имкон беради.

Э. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти.

Ж. ТУЛЕНОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси.

ЭЪЛОНЛАР

Театр

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/X да **Юлдузли тунлар,** 24/X да **Зебуннисо,** 25/X да **Тақдир эшиги.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 24/X да **Тошболта ошиқ,** 25/X да **Ака-ука совчилар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/X да **«Вестсайд-87»,** 24/X да **Майсаранинг иши,** 25/X да **Эльфалик меҳмон.**

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Чехословакиянинг «Прага» цирки артистларининг хайрлашув гастроллари** (23/X да 19.00 да; 24/X да, 16, 19.00 да; 25/X да 12, 15, 18.00 да).

ДЎСТИМИЗ ХОТИРАСИ

Ўзбекистон радиосининг ветерани, диктор, Ўзбекистон ССР халқ артисти Мирқодир Маҳсумович Маҳсумов 21 октябрь куни 64 ёшида вафот этди.

Машҳур бадиий сўз устасининг овози 40 йилдан кўпроқ давр мобайнида эфирда янграб турди. У ўз устида кўп ва синчковлик билан ишлаб, профессионал маҳоратини ҳамиша такомиллаштириб борди, эфирга чиқишга ҳар гал пухта тайёргарлик кўрди, ўзига ва ҳамкасбларига талабчан бўлди, ҳамиша республиканинг кўп миллионли радио эшитувчилари билан мулоқотнинг юксак масъулиятини ёдида тутди. Асосий иш билан бир қаторда у адабий фаолият билан шуғулланиб, ҳикоялар шеърлар ёзди. Шеърларининг айримлари қўшиқ қилиб айтилмоқда.

Сўнгги йилларда Ўзбекистон радиоси дикторлари группасининг режиссери бўлиб ишлади. Ўзининг бой тажрибасини ёшларга саховат билан ўргатди.

М. Маҳсумовнинг хизматлари Бутуниттифоқ ва республика мукофотлари билан тақдирланиб, у «Ўзбекистон ССР халқ артисти» унвонига сазовор бўлган эди.

Камтар ва сезгир дўстимиз Мирқодир Маҳсумовнинг ёрқин хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланиб қолади.

Бир группа ўртоқлари.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети коллективи республика радиосининг диктори, Ўзбекистон ССР халқ артисти, республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер, меҳнат ветерани

Мирқодир МАҲСУМОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Чет эллардаги ватандошлар билан маданий алоқа боғлаш Ўзбекистон жамияти («Ватан» жамияти) ва «Ойдин» газетаси редакцияси коллективлари шу редакциянинг масъул секретари Ҳ. Убайдуллаевга онаси

Муборак ИБОДОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

«Совет Ўзбекистони» газетаси редакцияси коллективи редакция ходими М. Худойбердиевага отаси

Маҳмуд КАМОЛОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш инженерлари институти коллективи Олий математика кафедрасининг ассистенти Д. Г. Юсуповага онаси

Бўстон ШУКУРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Р. — 09106. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 244. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12